

VII
C. 34707.
g. 19

DIJAŠKI
KOLEDAR
1898

34700, VII, C, g.

Francišek Cegnar

Dijaški KOLEDAR

za navadno leto

II. letnik.

Izdala in založila „Národna Tiskarna“.

V Ljubljani.

Tisek „Národne Tiskarne“.

1892.

Dijaški

KOLENDAR

za navadno leto

1893.

Vse pravice pridržane.

Il. Jermik

Izdala in založila "Narodna Tiskarna".

475850050

1893.

Vsebina.

Stran

Koledar. (Od 1. sept. 1892. do konca 1893. l.)	
Rodopis cesarske rodovine	33
Astronomiške beležke za 1893. l.	35
Ključ za določitev vremena	38
Lestvica za odmero kolkovine	39
Žrebanja avstrijskih srečok	40
Seznamek vred. kovinskega denarja	44
Poštna pristojbina za pisma	46
Brzjavni tarif	48
Frančišek Cegnar	49
Dijaški prijatelj:	
1. O srednji šoli	55
2. Pogoji za vzprejem na srednje šole	56
3. Zrelostne izkušnje	56
4. Šolnina	59
5. Ustanove	59
Srednja učilišča na Slovenskem:	
a) Gimnazije	60
b) Realke	61
c) Učiteljsišča	62
Visoke šole v Avstriji:	
a) Vseučilišča in farmacevtiški kurzi	63
b) Tehniške visoke šole	64
Šole za umetniško in strokovno izobrazbo:	
a) Visoke šole	65
b) Srednje šole	65
c) Obrtne šole	65
d) Strokovne šole	66
e) Obrtne nadaljevalne šole	66

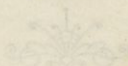
Trgovske šole:	Stran
a) Visoke šole	67
b) Srednje šole	67
Šole za poljedel., gozdarstvo in rudarstvo:	
a) Visoke šole	68
b) Srednje šole	68
c) Male šole	69
Strokovne šole za živinozdravstvo	69
Podkovske šole	70
Glasbene šole	70
Navtiške šole	71
Vojaška učilišča:	
a) Visoke šole	71
b) Srednje šole	72
c) Kadetne šole	72
Moji učitelji	73
Moji sošolci	75
Zapisek domačih nalog	80
Počitki na srednjih šolah avstrijskih	86
Zapisek knjig	88
Razreditev šolskih ur	90
Evropski vladarji	92
Deželni šolski nadzorniki	95
Pregled slovenske književnosti	97
Oznanila.	

Koledar 1892/93.

September

Kolebar 1892/93

Dnevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 C.	Egidij	Egidij	20 Samuel
2 P.	Štefan	Absalon	21 Tadej
3 S.	Serafina	Mansvet	22 Agatonij

Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17.

4 N.	13 Angeljska	12 Rozalija	23 Lup
5 P.	Lovrencij	Herkules	24 Evtihej
6 T.	Hermogen ☸	Magnus	25 Jernej
7 S.	Albin	Regina	26 Adrijan
8 Č.	Rojstvo Mar.	Rojstvo Mar.	27 Poemenij
9 P.	Korbinijan	Gorgonij	28 Mojzes A.
10 S.	Nikolaj	Jodocij	29 Janez evan.

Jezus razlaga božjo previdnost. Mat. 6.

11 N.	14 Ime Mar.	13 Protij	30 14 Aleksander
12 P.	Macedonij	Sirij	31 Pas Marije
13 T.	Virgilij ☾	Maternej	1 September
14 S.	Poviš. sv. križa	Poviš. sv. križa	2 Mama M.
15 Č.	Evfemija	Nikomed	3 Antimij
16 P.	Ljudmila	Evfemija	4 Babilija
17 S.	Hildegard	Lambert	5 Caharija

Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.

18 N.	15 Tomaž V.	† Tit	6 15 Mihael arh.
19 P.	Konstancija	Sidonija	7 Sozonij "
20 T.	Evstahij	Favstina	8 13 Roj. Mar.
21 S.	† Kvat. Matevž ☸	Matevž, ev.	9 Jcahim
22 Č.	Mavricij	Moric	10 Menodora
23 P.	† Tekla	Tekla	11 Teodora
24 S.	† Rupert	Gerhard	12 Avtonomij

Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.

25 N.	16 Kleofa	15 Kleofa	13 16 Kornelij
26 P.	Justina	Ciprijan	14 Pov. sv. križa
27 T.	Kozma in Dam.	Adolf	15 Niceta
28 S.	Večeslav	Večeslav	16 Kvat. Evfemija
29 Č.	Mihael, arh. ☾	Mihael, arh.	17 Zofija
30 P.	Hijeronim	Hijeronim	18 Evmenija

☸ 6. zveč. 10. uri 21 min.	☸ 21. zjut. 2. uri 22 min.
☾ 13. popol. 1. " 13 "	☾ 27. " 7. " 24 "

Prazniki: 1. Egidij, na Koroškem; 24. Rupert, na Solno-graškem; 28. Večeslav, na Češkem; 29. Mihael, v Galiciji; 30. Hijeronim, v Dalmaciji.

Dan se krči za 1. uro 41 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 S. Remigij		Benignij	19 Trofan
O največji zapovedi. Mat. 22.			
2 N. 17 Rož. venca	16 Leodegar	20 17 Evstahij	
3 P. Evald	Kandid	21 Kodrat	
4 T. Frančišek Ser.	Frančišek Ser.	22 Fokej	
5 S. Placid in tov.	Tida	23 Janez T.	
6 Č. Brunon	Friderika	24 Tekla	
7 P. Justina	Amalija	25 Evrozina	
8 S. Brigita	Pelagija	26 Janez ev.	

Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.

9 N. 18 Dionizij	17 Dionizij	27 18 Kalistrat
10 P. Frančišek Borg.	Gereon	28 Karitonij
11 T. Nikazij	Burkard	29 Cirijak
12 S. Maksimilijan	Maksimilijan	30 Gregorij
13 Č. Koloman	Edvard	1 Oktob. A. in R.
14 P. Domicijan	Kalist	2 Ciprijan
15 S. Terezija	Jadviga	3 Dionizij

Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.

16 N. 19 Posv. cerk.	18 Gol	4 19 Hijerotej
17 P. Jadviga	Florentin	5 Karitina
18 T. Luka, ev.	Luka, ev.	6 Tomaž
19 S. Peter Alk. Etbin	Ferdinand	7 Sergij
20 Č. Felicijan	Vendelin	8 Pelagija
21 P. Uršula	Uršula	9 Jakop, ap.
22 S. Kordula	Kordula	10 Evlampij

Jezus ozdravi kraljevega sina. Jan. 4.

23 N. 20 Janez Kap.	19 Severin	11 20 Filip
24 P. Rafael, arh.	Salome	12 Probej
25 T. Krišpin	Viljemina	13 Karp
26 S. Lucijan	Evarist	14 Nakarij
27 Č. Frumencij	Sabina	15 Lucijan
28 P. Simon in Juda	Simon in Juda	16 Longin
29 S. Hijacint	Narcis	17 Hozeja

Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.

30 N. 21 Klavdij	20 Klavdij	18 21 Luka, ev.
31 P. † Volbenk	Praz. obnov.	19 Joel, prerok.

☉ 6. zjut. 7. uri 17 min.	☾ 20. zveč. 7. uri 29 min.
☾ 12. zveč. 10. „ 43 „	☾ 28. „ 10. „ 32 „

17. Jadviga, praznik v Šleski.

Dan se krči za 1 uro 41 min.

Oktober			
Tag	Feiertag	Wochentag	Wochennummer
1	Erntedankfest	Freitag	1
2		Samstag	2
3		Sonntag	3
4		Montag	4
5		Dienstag	5
6		Mittwoch	6
7		Donnerstag	7
8		Freitag	8
9		Samstag	9
10		Sonntag	10
11		Montag	11
12		Dienstag	12
13		Mittwoch	13
14		Donnerstag	14
15		Freitag	15
16		Samstag	16
17		Sonntag	17
18		Montag	18
19		Dienstag	19
20		Mittwoch	20
21		Donnerstag	21
22		Freitag	22
23		Samstag	23
24		Sonntag	24
25		Montag	25
26		Dienstag	26
27		Mittwoch	27
28		Donnerstag	28
29		Freitag	29
30		Samstag	30
31		Sonntag	31

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 T.	Vsi svetniki	Vsi svetniki	20 Artemij
2 S.	Verne duše, Just.	Verne duše	21 Hilarij
3 Č.	Hubert	Bogomil	22 Acerbij
4 P.	Karol Boromej ☿	Emerik	23 Jakop, ap.
5 S.	Emerik	Blandina	24 Aret

Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.

6 N.	22 Lenart	21 Erdmann	25 22 Marcijan
7 P.	Engelbert	Malahija	26 Demeter
8 T.	Bogomir	Severij	27 Nestor
9 S.	Božidar	Božidar	28 Štefan S.
10 Č.	Andrej. Av.	Probej	29 Anastazija
11 P.	Martin	Martin	30 Cenobij
12 S.	Avrelij	Jona	31 Stahija

Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.

13 N.	23 Stanislav	22 Brikeij	1 Novemb. Koz.
14 P.	Serapij	Levin	2 Acindin
15 T.	Leopold	Leopold	3 Acepzim
16 S.	Edmund	Otmar	4 Jovanicij
17 Č.	Gregorij	Hugon	5 Galakeij
18 P.	Odon	Evgen	6 Pavel
19 S.	Elizabeta ☿	Elizabeta	7 Jeronim

O razdejanju Jeruzalema in o sodbi. Mat. 24. ¹⁰

20 N.	24 Feliks V.	23 Edmund	8 Mihael arh.
21 P.	Darov. Marije	Darov. Marije	9 Oneziforij
22 T.	Cecilija	Cecilija	10 Erast
23 S.	Klemen	Klemen	11 Viktor
24 Č.	Janez od križa	Emilija	12 Janez E.
25 P.	Katarina	Katarina	13 Janez zlat.
26 S.	Konrad	Konrad	14 Filip

O poslednji sodbi. Luk 21.

27 N.	1 adv. Virgil ☾	1 adv. Guntram	15 25 Pričet. posta
28 P.	Sosten. Eberh.	Ruf	16 Matevž, ev.
29 T.	Saturnin	Valter	17 Gregorij
30 S.	† Andrej, ap.	Andrej, ap.	18 Platon in R.

☿ 4. popol. 4. uri 55 min.	☿ 19. popol. 2. uri 24 min.
☾ 11. opol. 11. „ 7 „	☾ 27. opol. 11. „ 33 „

2. Justus, praznik na Tržaškem; 15. Leopold, praznik na gorenjem in dolenjem Avstrijskem.

Dan se krči za 1 uro in 15 min.

Dnevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1	C. Eligij, Natalija	Longin	19 Abadij
2	P. † Bibijana	Avrelija	20 Gregorij D.
3	S. † Franc Ks.	Kazijan	21 Marij. darov.

Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.

4	N. 2 adv. Barbara ☩	2 adv. Barbara	22 26 Filemon
5	P. Saba, Krispin	Abigajl	23 Amfilohij
6	T. Nikolaj	Nikolaj	24 Katarina
7	S. † Ambrozij	Agatonij	25 Klemen
8	Č. Preč. sp. Mar. Dan pokore		26 Jurij
9	P. † Valerija	Joahim	27 Jakop
10	S. † Evlalija	Judita	28 Štefan

Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1.

11	N. 3 adv. Damaz ☩	3 adv. Damaz	29 1 adv. Paramon
12	P. Maksencij	Epimah	30 Andrej, ap.
13	T. Lucija, Otilija	Lucija	1 Decemb. N.
14	S. † Kvat. Spiridijon	Nikazij	2 Habakuk
15	Č. Jernej, Kristina	Ignacij	3 Zofon
16	P. † Albina	Ananija	4 Barbara
17	S. † Lazar	Lazar	5 Saba

Janez Krstnik poklican v prerokovanje. Luk. 3.

18	N. 4 adv. Gracijan ☩	4 adv. Vunibald	6 2 adv. Nikolaj
19	P. Nemezij	Abraham	7 Ambrož
20	T. Liberat	Amon	8 Patapij
21	S. † Tomaž	Tomaž	9 Preč. sp. M.
22	Č. Demeter	Beata	10 Mena
23	P. † Viktorija	Dagobert	11 Danijel
24	S. † Adam in Eva	Adam in Eva	12 Spiridijon

O rojstvu Jezusa Kristusa. Luk. 2. Jan. 1.

25	N. Božić, Roj. G. Sveti večer	13 3 adv. Evstracij
26	P. Štefan ☩	14 Tirzij
27	T. Janez, ev.	15 Eleverij
28	S. Nedolžni otroci	16 Kvat. Agej
29	Č. Tomaž, šk.	17 Stari očaki
30	P. Evgenij	18 Boštijan
31	S. Silvester, Pavlina	19 Bonifacij

☩ 4. zjut. 3. uri 23 min.

☩ 19. zjut. 9. uri 18 min.

☩ 11. „ 3. „ 35 „

☩ 26. zveč. 10. „ 28 „

14. Spiridijon, praznik v Dalmaciji.

Dan se krči do 22. za 18 min.; potem se daljša do konca meseca za 4 min.

December

Rank	First Name	Second Name	Third Name	Fourth Name
1	John	Smith	John	Smith
2	James	Smith	James	Smith
3	John	Smith	John	Smith
4	James	Smith	James	Smith
5	John	Smith	John	Smith
6	James	Smith	James	Smith
7	John	Smith	John	Smith
8	James	Smith	James	Smith
9	John	Smith	John	Smith
10	James	Smith	James	Smith
11	John	Smith	John	Smith
12	James	Smith	James	Smith
13	John	Smith	John	Smith
14	James	Smith	James	Smith
15	John	Smith	John	Smith
16	James	Smith	James	Smith
17	John	Smith	John	Smith
18	James	Smith	James	Smith
19	John	Smith	John	Smith
20	James	Smith	James	Smith
21	John	Smith	John	Smith
22	James	Smith	James	Smith
23	John	Smith	John	Smith
24	James	Smith	James	Smith
25	John	Smith	John	Smith
26	James	Smith	James	Smith
27	John	Smith	John	Smith
28	James	Smith	James	Smith
29	John	Smith	John	Smith
30	James	Smith	James	Smith
31	John	Smith	John	Smith
32	James	Smith	James	Smith
33	John	Smith	John	Smith
34	James	Smith	James	Smith
35	John	Smith	John	Smith
36	James	Smith	James	Smith
37	John	Smith	John	Smith
38	James	Smith	James	Smith
39	John	Smith	John	Smith
40	James	Smith	James	Smith
41	John	Smith	John	Smith
42	James	Smith	James	Smith
43	John	Smith	John	Smith
44	James	Smith	James	Smith
45	John	Smith	John	Smith
46	James	Smith	James	Smith
47	John	Smith	John	Smith
48	James	Smith	James	Smith
49	John	Smith	John	Smith
50	James	Smith	James	Smith
51	John	Smith	John	Smith
52	James	Smith	James	Smith
53	John	Smith	John	Smith
54	James	Smith	James	Smith
55	John	Smith	John	Smith
56	James	Smith	James	Smith
57	John	Smith	John	Smith
58	James	Smith	James	Smith
59	John	Smith	John	Smith
60	James	Smith	James	Smith
61	John	Smith	John	Smith
62	James	Smith	James	Smith
63	John	Smith	John	Smith
64	James	Smith	James	Smith
65	John	Smith	John	Smith
66	James	Smith	James	Smith
67	John	Smith	John	Smith
68	James	Smith	James	Smith
69	John	Smith	John	Smith
70	James	Smith	James	Smith
71	John	Smith	John	Smith
72	James	Smith	James	Smith
73	John	Smith	John	Smith
74	James	Smith	James	Smith
75	John	Smith	John	Smith
76	James	Smith	James	Smith
77	John	Smith	John	Smith
78	James	Smith	James	Smith
79	John	Smith	John	Smith
80	James	Smith	James	Smith
81	John	Smith	John	Smith
82	James	Smith	James	Smith
83	John	Smith	John	Smith
84	James	Smith	James	Smith
85	John	Smith	John	Smith
86	James	Smith	James	Smith
87	John	Smith	John	Smith
88	James	Smith	James	Smith
89	John	Smith	John	Smith
90	James	Smith	James	Smith
91	John	Smith	John	Smith
92	James	Smith	James	Smith
93	John	Smith	John	Smith
94	James	Smith	James	Smith
95	John	Smith	John	Smith
96	James	Smith	James	Smith
97	John	Smith	John	Smith
98	James	Smith	James	Smith
99	John	Smith	John	Smith
100	James	Smith	James	Smith

Dnevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
-------	----------	-------------	-------------

Božje dete obrezovano in Jezus imenovano. Luk. 2.

1	N. Novo leto	N. leto. Chr. B.	20 4 adv.
2	P. Makarij	Abel in Zet	21 Julijana
3	T. Genovefa	Enoh	22 Anastazija
4	S. Tit, šk.	Izabela	23 10 mučen.
5	C. Telesfor	Simeon	24 Konec posta
6	P. Sv. 3 kralji	Sv. 3 kralji	25 Božič
7	S. Valentin	Izidor	26 Mati Božja

Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.

8	N. 1 Ep. Severin	1 Ep. Erhard	27 Štefan
9	P. Jul. in Bazil.	Marcijal	28 2000 mučen.
10	T. Pavel, pušč.	Pavel	29 Nedolžni otročiči
11	S. Higin	Matilda	30 Anizija
12	C. Arkadij	Reinhold	31 Melanija
13	P. Hilarij	Hilarij	1 Jan. 1893
14	S. Feliks Nol.	Feliks	2 Silvester

O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.

15	N. 2 Ep. Ime J.	2 Ep. Izidor	3 Malahija
16	P. Marcel	Honorat	4 70 apostolov
17	T. Anton, p.	Anton, p.	5 Teopempij
18	S. Sv. Petra stol	Priska	6 Sv. 3 kralji
19	C. Kanut	Sara	7 Janez T. „
20	P. Fabijan in Bošt.	Fabijan in Bošt.	8 Jurij K.
21	S. Neža	Neža	9 Polijekt

Jezus ozdravi gobavca. Mat. 8.

22	N. 3 Ep. Vincencij	3 Ep. Vincencij	10 1 Gregorij
23	P. Zaroka M. D.	Emerencija	11 Teodozij
24	T. Timotej	Timotej	12 Tacijana
25	S. Spreobr. Pavla	Spreobr. Pavla	13 Hermilij
26	C. Polikarp	Polikarp	14 Cahej
27	P. Janez Zlatoust	Janez Zlatoust	15 Pavel T.
28	S. Julijan, Marjeta	Karol Vel.	16 Sv. Petra vezi

Prilika o delavcih v vinogradu. Mat. 20.

29	N. 1 pp. Fran. Sal.	Sept. Valerij	17 2 Anton
30	P. Martina	Adelgunda	18 Atanazij
31	T. Peter Nol.	Virgil	19 Makarij A.

2. zvečer 2. uri 46 min.

18. zjut. 2. uri 33 min.

9. „ 19 „ 34 „

25. „ 7. „ 32 „

Dan vzraste za 1 uro.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 S.	Ignacij	Brigita	20 Evtimej
2 Č.	Svečnica	Marija vpelj.	21 Maksim.
3 P.	Blaž	Blaž	22 Timotej
4 S.	Andrej	Veronika	23 Klemen

Prilika o sejalcu in semenu. Luk. 8.

5 N.	2 pp. Agata	Sex. Agata	24 Sept. Ksena
6 P.	Rotija	Amand	25 Gregor
7 T.	Romuald	Rihard	26 Triodej
8 S.	Janez M.	Salomon	27 Janez K.
9 Č.	Apolonija	Apolonija	28 Evfram
10 P.	Šolastika	Gabrijel	29 Ignacij
11 S.	Deziderij	Evfrozina	30 Bazilij Vel.

Jezus ozdravi slepeca. Luk. 18.

12 N.	3 pp. Evlalija	Quinq. Evlalija	31 Sex.	} Maslenti teden
13 P.	Katarina	Kastor	1 Februar.	
14 T.	Pust, Valentin	Valentin	2 Kr. dar.	
15 S.	† Pepelnica	Favstin	3 Simeon	
16 Č.	Julijana	Julijana	4 Izidor	
17 P.	Silvin	Konstancija	5 Agata	
18 S.	Simeon	Suzana	6 Bucol	

Jezusa skuša hudič. Mat. 4.

19 N.	1 post. Konrad	1 Quadr. Gabin	7 Qu. Partenija
20 P.	Eleverij	Evharij	8 Teodor
21 T.	Maksimilijan	Eleonora	9 Nicef.
22 S.	† Kvat. Stolsv. P.	Stol sv. Petra	10 Karalamp
23 Č.	Marijeta	Romana	11 Blaž
24 P.	† Kvat. Matija	Matija, ap.	12 Melecij
25 S.	† Kvat. Valburga	Viktor	13 Martin

Jezus se na gori spremeni. Mat. 17.

26 N.	2 post. Porfirij	2 Rem. Gotthilf	14 1 Avksencija
27 P.	Leander	Leander	15 Onezim
28 T.	Roman	Roman	16 Pamfil.

☉ 1. zjut. 3. uri 16 min.

☉ 16. zveč. 5. uri 22 min.

☾ 8. zveč. 9. „ 17 „

☾ 23. popol. 3. „ 19 „

Dan vzraste za 1 uro 27 minut.

Marec

№	Ime	Prezime	Godina
1	Antoni	Antoni	1870
2	Antoni	Antoni	1871
3	Antoni	Antoni	1872
4	Antoni	Antoni	1873

Ime i prezime u ovom godinu: 1874.

5	Antoni	Antoni	1874
6	Antoni	Antoni	1875
7	Antoni	Antoni	1876
8	Antoni	Antoni	1877
9	Antoni	Antoni	1878
10	Antoni	Antoni	1879
11	Antoni	Antoni	1880

Ime i prezime u ovom godinu: 1881.

12	Antoni	Antoni	1881
13	Antoni	Antoni	1882
14	Antoni	Antoni	1883
15	Antoni	Antoni	1884
16	Antoni	Antoni	1885
17	Antoni	Antoni	1886
18	Antoni	Antoni	1887

Ime i prezime u ovom godinu: 1888.

19	Antoni	Antoni	1888
20	Antoni	Antoni	1889
21	Antoni	Antoni	1890
22	Antoni	Antoni	1891
23	Antoni	Antoni	1892
24	Antoni	Antoni	1893
25	Antoni	Antoni	1894

Ime i prezime u ovom godinu: 1895.

26	Antoni	Antoni	1895
27	Antoni	Antoni	1896
28	Antoni	Antoni	1897

29	Antoni	Antoni	1898
30	Antoni	Antoni	1899

Ime i prezime u ovom godinu: 1900.

Dnevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 S.	Albin	Albin	17 Quat. Th.
2 Č.	Simplicij	Simplicij	18 Leo P.
3 P.	Kunigunda	Kunigunda	19 Arhipij
4 S.	Kazimir	Adrijan	20 Leo 5.

Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.

5 N.	3 post. Friderik	3 Okul. Frider.	21 2 Timotej
6 P.	Fridolin	Fridolin	22 Evgen
7 T.	Tomaž Akv.	Felicita	23 Polikarp
8 S.	Janez od Boga	Filomen	24 Obglav. sv. Jan.
9 Č.	Frančiška	Prudencij	25 Kvatre, Tar.
10 P.	40 mučencev	Aleksander	26 Porfej
11 S.	Heraklij	Rozina	27 Prokop

Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.

12 N.	4 post. Gregorij	1 Lät. Gregorij	28 3 Bazilij
13 P.	Rozina	Ernest	1 Marec , Ernest
14 T.	Matilda	Caharija	2 Hezihij
15 S.	Longin	Krištof	3 Evtropij
16 Č.	Heribert	Cirijak	4 Gerazim
17 P.	Jedert	Jedert	5 Konon
18 S.	Edvard	Anzelm	6 42 mučencev

Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.

19 N.	5 post. Jožef	5 Jud. Jožef	7 4 Bazilij
20 P.	Patricij, šk.	Rupert	8 Tezfil
21 T.	Benedikt	Benedikt	9 40 mučencev
22 S.	Oktavijan	Kazimir	10 Kvadrat
23 Č.	Viktorijan	Eberhard	11 Zofrinij
24 P.	Gabrijel, arh.	Gabrijel	12 Teofan
25 S.	Ozn. M. D.	Oznanjenje Mar.	13 Nikefor

Jezus častito jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.

26 N.	6 (cvet.) Eman.	3 Cvet. Emanv.	14 5 Benedikt
27 P.	Rupert	Hubert	15 Agapij
28 T.	Janez, p.	Malhij	16 Sabin
29 S.	Ciril, Avgusta	Evstazij	17 Aleš
30 Č.	† Vel. čet. Kvirin	Vel. četrtek	18 Cyril, šk.
31 P.	† Vel. pet. Amos	Vel. petek	19 Krizant

☉ 2. popol. 5. uri 8 min. ☉ 18. zjut. 5. uri 39 min.
 ☾ 10. zveč. 6. „ 19 „ ☾ 24. zveč. 10. „ 39 min.

Praznik: 19. Jožef, na Kranjskem, Koroškem, Primorskem, Solnograškem, Štajarskem in severno Tirolskem.

Dan vzraste za 1 uro 49 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
-------	----------	-------------	-------------

1 S. † Vel. sob. Hg. ☩ Teodor 20 Valerik

Jezus vstane od smrti. Mark. 16.

2 N. Vel. nedelja	Vel. ned. Amal.	21 Cvet. ned.
3 P. Vel. pond. Rih.	Vel. pon. Darij	22 Bazilij
4 T. Izidor	Ambrož	23 Nikon
5 S. Vincencij	Hozeja	24 Caharija
6 Č. Sikst	Irenej	25 Ozn. M. D.
7 P. Herman	Hegezip	26 Gabrijel
8 S. Dionizij, šk.	Apolonija	27 Matrona

Muc. leden

Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.

9 N. 1 (bela) Mar. ☩	1 Quas. Demet.	28 Vel. ned.
10 P. Ecehijel	Danilo	29 Vel. pond.
11 T. Leon V., Betina	Leon Vel.	30 Janez E.
12 S. Julij, Saba	Julij	31 Hipacij
13 Č. Hermenegild	Justin	1 April
14 P. Lambert	Tiburcij	2 Tit
15 S. Helena	Olimpija	3 Niceta

Jezus se imenuje dobrega pastirja. Jan. 10.

16 N. 2 pov. Tur. ☩	2 Miser. Ch.	4 1 Jurij
17 P. Rudolf	Rudolf	5 Teodul
18 T. Apolonij	Flavij	6 Evtihij
19 S. Leon IX., Ema	Verner	7 Jurij M.
20 Č. Sulpicij	Sulpicij	8 Herodijon
21 P. Anzelm	Adolar	9 Evzihij
22 S. Sotor in Kaj	Sotor in Kaj.	10 Terencij

Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.

23 N. 3 Var. sv. Jož ☩	3 Jub. Jurij	11 2 Antipa
24 P. Jurij	Albreht	12 Bazilij
25 T. Marko, ev.	Marka, ev.	13 Artemonij
26 S. Marcellin	Klet	14 Martin
27 Č. Peregrin	Anastazij	15 Aristarh
28 P. Vital	Vital	16 Agapa
29 S. Robert, Peter	Sibilja	17 Simeon

Jezus obeta učencem sv. duha. Jan. 16.

30 N. 4 pov. Katarina	4 Cant. Evtropij	18 3 Janez D.
------------------------------	-------------------------	----------------------

☩ 1. zjut. 8. uri 23 min.

☩ 16. popol. 3. uri 40 min.

☩ 9. opol. 12. „ 41 min.

☩ 23. zjut. 6. „ 31 „

24. Jurij; praznik na Kranjskem.

Dan vzraste za 1 uro 36 min.

April

Year	Month	Day	Event	Notes
1904	April	1	Good Friday	
1904	April	2	Monday	
1904	April	3	Tuesday	
1904	April	4	Wednesday	
1904	April	5	Thursday	
1904	April	6	Friday	
1904	April	7	Saturday	
1904	April	8	Sunday	
1904	April	9	Monday	
1904	April	10	Tuesday	
1904	April	11	Wednesday	
1904	April	12	Thursday	
1904	April	13	Friday	
1904	April	14	Saturday	
1904	April	15	Sunday	
1904	April	16	Monday	
1904	April	17	Tuesday	
1904	April	18	Wednesday	
1904	April	19	Thursday	
1904	April	20	Friday	
1904	April	21	Saturday	
1904	April	22	Sunday	
1904	April	23	Monday	
1904	April	24	Tuesday	
1904	April	25	Wednesday	
1904	April	26	Thursday	
1904	April	27	Friday	
1904	April	28	Saturday	
1904	April	29	Sunday	
1904	April	30	Monday	

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Filip in Jak. ☽	Filip	19 Pafnucij
2 T.	Atanazij	Ziga Sigmund	20 Teodor
3 S.	Najdba sv. križa	Najba sv. križa	21 Januvarij
4 Č.	Florijan	Florijan	22 T. S.
5 P.	Pij V.	Gotard	23 Jurij
6 S.	Jan. pred I. vrati	Ditrih	24 Saba

Jezus uči o moči molitve. Jan. 16.

7 N.	5 pov. Stanislav	5 Rog. Bogomir	25 4 Marka
8 P.	Prik. Mihaela	Stanislav	26 Bazilej
9 T.	Gregor N. ☾	Job	27 Simeon
10 S.	Izidor	Viktorin	28 9 mučenik.
11 Č.	Krist. vneb.	Krist. vneb.	29 Blagosl. vode
12 P.	Pankracij	Pankracij	30 Jakop
13 S.	Servacij	Servacij	1 Ma, Jer.

Jezus govori o pričevanju sv. Duha. Jan. 15. in 16.

14 N.	6 pov. Bonifacij	6 Exaudi. B.	2 5 Atan
15 P.	Zofija ☽	Zofija	3 Timotej
16 T.	Janez Nepom.	Peregrin	4 Pelagija
17 S.	Paškal	Torpet	5 Irena
18 Č.	Feliks	Liborij	6 Krist. vneb.
19 P.	Celestin	Potencijana	7 Najd. sv. križa
20 S.	† Bernardin	Anastazij	8 Janez T.

Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14.

21 N.	Bink. ned.	Bink. ned.	9 6 Izajija
22 P.	Bink. pon.)	Bink. pond.	10 Sim. in C.
23 T.	Deziderij	Deziderij	11 Mocij
24 S.	† Kvatre Mar. p.	Suzana	12 Eplfanija
25 Č.	Urban	Urban	13 Glicerija
26 P.	† Kvat. Filip	Beda	14 Izidor
27 S.	† Kvat. Magdal.	Lucijan	15 Pahomej

Meni je vsa oblast dana. Mat. 28.

28 N.	1 Sv. Trojica	Trinit Viljem	16 Bink. ned.
29 P.	Maksim	Maksim.	17 Bink. pond.
30 T.	Feliks ☽	Ferdinand	18 Pet. in Dij.
31 S.	Angela	Petronelija	19 Patricij

☽ 1. polnoči 12. uri 28 min. ☽ 15. zveč. 11. uri 52 min.

☾ 9. zjutraj 3. ,, 34. ,, ☾ 22. popol. 3. ,, 57. ,,

☽ 30. popol. 4. uri 28. min.

7. Stanislav, praznik v okraji mesta Krakova, na Rusko-Poljskem in v Pozenu. — 16. Janez Nep., praznik na Češkem.

Dan vzraste za 1 uro 15 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 C.	Sv. Reš. telo	Nikomed	20 Talilej
2 P.	Erazem	Efrajm	21 Konstantin
3 S.	Klotilda	Erazem	22 Bazilisk

Prilika o veliki večerji. Luk. 14.

4 N.	2 Kvirin	1 Tr. Karpazij	23 1 Vsi svet.
5 P.	Bonifacij	Bonifacij	24 Simon
6 T.	Norbert	Benignij	25 Obglavlj. Jan.
7 S.	Robert	Lukrecija	26 Karpij
8 Č.	Medard, šk.	Medard	27 Kvatre, Helad.
9 P.	Jezusovo Srce	Primož in Fel.	28 Evtihej
10 S.	Marjeta	Onufrij	29 Teodozija

Prilika o zgubljeni ovci. Luk. 15.

11 N.	3 Barnaba	2 Tr. Barnaba	30 2 Izak M.
12 P.	Janez Fak.	Bazilij	31 Herman
13 T.	Anton Padov.	Tobija	1 Junij, Just
14 S.	Bazilij	Antonin	2 Nikefor
15 Č.	Vid, Modest	Vid	3 Lucilijan
16 P.	Franc Regij	Justina	4 Metrofan
17 S.	Adolf, Lavra	Volkmar	5 Dorotej

O velikem ribjem vlaku. Luk. 5.

18 N.	4 Marka in Marc.	3 Tr. Gervazij	6 3 Hilarij
19 P.	Gervazij in Prot.	Silverij	7 Teodat
20 T.	Silverij	Sila	8 Teodor
21 S.	Alojzij G.	Albanij	9 Ciril
22 Č.	Pavlin	Ahacij	10 Al. in A.
23 P.	Eberhard	Bazilij	11 Jernej
24 S.	Janez krst.	Janez krst.	12 Onufrij

O farizejski pravičnosti. Mat. 5.

25 N.	5 Prosper	4 Tr. Evlogij	13 4 Akvilina
26 P.	Janez in Pavel	Jeremija	14 Elizej
27 T.	Vladislav	Filipina	15 Amos Pr.
28 S.	† Leon II.	Leon in Jozuva	16 Tihonij
29 C.	Pet. in Pav.	Peter in Pavel	17 Manvel M.
30 P.	Spomin Pavla	Spomin Pavla	18 Leoncij

(7. popol. 7. uri 49 min.) 21. zjut. 3. uri 43 min.
 ☉ 14. „ 6. „ 56 „ ☾ 29. „ 7. „ 31 „

24. Janez krst., praznik na Solnograškem in v Slavoniji. —
 27. Vladislav, praznik na Sedmograškem.
 Dan vzraste do 21. dne za 15 min. in se zopet skrči do konca
 meseca za 1 min.

2*

Kaasiki Protestantid Urki - Kaas

1. 1. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
2. 2. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
3. 3. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893

1893 - 1893 - 1893 - 1893

4. 4. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
5. 5. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
6. 6. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
7. 7. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
8. 8. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
9. 9. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
10. 10. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893

1893 - 1893 - 1893 - 1893

11. 11. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
12. 12. 1893	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
13. 1. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
14. 2. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
15. 3. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
16. 4. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
17. 5. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893

1893 - 1893 - 1893 - 1893

18. 6. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
19. 7. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
20. 8. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
21. 9. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
22. 10. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
23. 11. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
24. 12. 1894	Mr. M. A. A. A.	1893	1893

1893 - 1893 - 1893 - 1893

25. 1. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
26. 2. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
27. 3. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
28. 4. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
29. 5. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
30. 6. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
31. 7. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893

1893 - 1893 - 1893 - 1893

32. 8. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
33. 9. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
34. 10. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
35. 11. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
36. 12. 1895	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
37. 1. 1896	Mr. M. A. A. A.	1893	1893
38. 2. 1896	Mr. M. A. A. A.	1893	1893

1893 - 1893 - 1893 - 1893

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
-------	----------	-------------	-------------

1 S	Teobald	Teobald	19 Juda
-----	---------	---------	---------

Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.

2 N.	6 Obisk. Mar.	5 Tr.	Obisk. M.	20 5	Metod
3 P.	Heljodor		Kornelij	21	Julijan
4 T.	Berta		Urh, šk.	22	Evzebij
5 S.	Ciril in Metod		Karlota	23	Agripina
6 Č.	Izajija	(	Goar	24	Roj. J. Krst.
7 P.	Benedikt IX.		Vilibald	25	Febronija
8 S.	Elizabeta		Kilijan	26	David T.

O lažnjivih prorokih. Mat 7.

9 N.	7 Anatolija	6 Tr.	Lujiza	27 6	Konec
10 P.	Amalija		7 bratov	28	Cirij in Jan.
11 T.	Veronika		Pij I.	29	Pet. in Pav.
12 S.	Mohor in Fort.		Henrik	30	Vsi apostoli
13 Č.	Anaklet	☉	Marjeta	1	Julij , Koz. in D.
14 P.	Kamilo		Bonaventura	2	Oblač. Marije
15 S.	Vladimir		Ločenje apost.	3	Hijacint

O krivičnem hišniku. Luk. 16.

16 N.	8 Marija škap.	7 Tr.	Ruta	4 7	Andrej Kr.
17 P.	Aleš		Aleš	5	Atanazij
18 T.	Friderik		Maternij	6	Sizon
19 S.	Avrelija		Rufina	7	Tomaž M.
20 Č.	Elija	☾	Elija	8	Prokop
21 P.	Danijel		Pavčina	9	Pankracij
22 S.	Marija Magd.		Magdalena	10	45 mučencev

Jezus se nad Jeruzalemom joka. Luk. 19.

23 N.	9 Liborij	8 Tr.	Apolinarij	11 8	Evfemija
24 P.	Kristina		Kristina	12	Proktej
25 T.	Jakop, ap.		Jakop, ap.	13	Gabrijel
26 S.	Ana		Ana	14	Akvila
27 Č.	Natalija		Marta	15	Ceriklej
28 P.	Inocencij	☉	Pantaleon	16	Atenogenij
29 S.	Marta		Beatriča	17	Marina

O farizeju in colnarju. Luk. 18.

30 N.	10 Abd. in Sen.	9 Tr.	Abdon	18 9	Emilijan
31 P.	Ignacij L.		Ernestina	19	Dij in Mak.

☾	6. zveč. 11. uri 11 min.	☾	20. zveč. 6. uri 8 min.
---	--------------------------	---	-------------------------

☉	13. opol. 1. „ 53 „	☉	28. „ 9. „ 15 „
---	---------------------	---	-----------------

5. Ciril in Metod, praznik na Moravskem. — 20. Elija, praznik na Hrvatskem. — Dan se krči za 58 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 T.	Vezi Petra	Vezi Petra	20 Elija, pr.
2 S.	Porcijunkola	Gustav	21 Simeon
3 Č.	Najdba sv. Štef.	Av gust	22 Marija Magd.
4 P.	Aristarh	Dominik	23 Fokaj M.
5 S.	Marija D. snež. ☾	Osvald	24 Kristina

Jezus ozdravi gluhonemca. Mark. 7.

6 N.	11 Gosp. sprem.	10 Tr. Sikst	25 10 Ana
7 P.	Kajetan	Donat	26 Hermolaj
8 T.	Cirijak	Cirijak	27 Pantaleon
9 S.	Roman	Roland	28 Prohorij
10 Č.	Lovrenc	Lovrenc	29 Kalinik
11 P.	Suzana ☼	Herman	30 Sila
12 S.	Hilarija	Klara	31 Evdocim

O usmiljenem Samaritanu. Luk. 10.

13 N.	12 Hipolit	11 Tr. Kasijan	1 11 Avgust
14 P.	† Evzebij	Evzebij	2 Štefan R.
15 T.	Vneboh Mar.	Vnebovz. Mar.	3 Izak in David
16 S.	Rok	Rok	4 7 spečih
17 Č.	Liberat	Bertram	5 Evzignij
18 P.	Helena	Agapet	6 Sprem. Gosp.
19 S.	Ludovik ☾	Sebald	7 Domecij

Jezus ozdravi deset gobavih. Luk. 17.

20 N.	13 Joahim	12 Tr. Bernard	8 12 Emilijan
21 P.	Ivana Franč.	Adolf	9 Matija
22 T.	Hipolit	Timotej	10 Lovrenc
23 S.	Filip Ben	Cahej	11 Evplij D.
24 Č.	Jarnej, ap.	Jarnej	12 Focij
25 P.	Ludovik, kr.	Ludovik	13 Maksim.
26 S.	Cefirin	Cefirin	14 Mihael

Jezus razlaga božjo previdnost. Mat. 6.

27 N.	14 Jožef S. M. ☼	13 Tr. Gebhard	15 13 Vneboh. M.
28 P.	Avguštin	Avguštin	16 Postni dan
29 T.	Obglav. Jan. kr.	Obglav. Jan. krst.	17 Miron M.
30 S.	Roza Lim.	Rebeka	18 Florij
31 Č.	Rajm., Izabela	Pavlin	19 Andrej M.

☾ 5. zjut. 5. uri 29 min.

☼ 11. zveč. 9. „ 53 „

☾ 19. zjut. 10. uri 57 min.

☼ 27. opol. 9. „ 48 „

16. Rok, praznik na Hrvatskem.

Dan se skrči za 1 uro 33 min.

August

1904	Katuki	Prabhu	1905	1906
1	10/10	10/10	10/10	10/10
2	10/10	10/10	10/10	10/10
3	10/10	10/10	10/10	10/10
4	10/10	10/10	10/10	10/10
5	10/10	10/10	10/10	10/10
6	10/10	10/10	10/10	10/10
7	10/10	10/10	10/10	10/10
8	10/10	10/10	10/10	10/10
9	10/10	10/10	10/10	10/10
10	10/10	10/10	10/10	10/10
11	10/10	10/10	10/10	10/10
12	10/10	10/10	10/10	10/10
13	10/10	10/10	10/10	10/10
14	10/10	10/10	10/10	10/10
15	10/10	10/10	10/10	10/10
16	10/10	10/10	10/10	10/10
17	10/10	10/10	10/10	10/10
18	10/10	10/10	10/10	10/10
19	10/10	10/10	10/10	10/10
20	10/10	10/10	10/10	10/10
21	10/10	10/10	10/10	10/10
22	10/10	10/10	10/10	10/10
23	10/10	10/10	10/10	10/10
24	10/10	10/10	10/10	10/10
25	10/10	10/10	10/10	10/10
26	10/10	10/10	10/10	10/10
27	10/10	10/10	10/10	10/10
28	10/10	10/10	10/10	10/10
29	10/10	10/10	10/10	10/10
30	10/10	10/10	10/10	10/10
31	10/10	10/10	10/10	10/10

September

Day	Katuki	Protestant	Gaki	Ran
1	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
2	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
3	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
4	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
5	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
6	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
7	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
8	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
9	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
10	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
11	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
12	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
13	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
14	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
15	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
16	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
17	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
18	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
19	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
20	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
21	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
22	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
23	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
24	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
25	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
26	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
27	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
28	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
29	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
30	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter
31	John Peter	John Peter	John Peter	John Peter

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Egidij	Egidij	20 Samuel
2 S.	Štefan	Absolon	21 Tadej

Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.

3 N.	15 Angelska ☾	14 Tr. Mansvet	22 14 Agatonij
4 P.	Rozalija, Ida	Rozalija	23 Lup
5 T.	Lovrencij	Herkul	24 Evtihij
6 S.	Hermogen	Magnus	25 Jernej
7 Č.	Albin	Regina	26 Adrijan
8 P.	Rojstvo Mar.	Rojstvo Mar.	27 Poemenij
9 S.	Korbinijan	Gorgonij	28 Mozes A.

Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.

10 N.	16 Ime M. ☾	15 Jodocij	29 15 Janez ev.
11 P.	Prot. in Hijac.	Protij	30 Aleksander
12 T.	Macedonij	Sirij	31 Pas Marije
13 S.	Virgilij	Maternej	1 September
14 Č.	Poviš. sv. križa	Poviš. sv. križa	2 Mama M.
15 P.	Evfemija	Nikomed	3 Antimij
16 S.	Ljudmila	Evfemija	4 Babilija

O največji zapovedi. Mat. 22.

17 N.	17 Lambert	16 Tr. Lambert	5 16 Caharija
18 P.	Tomaž V.	Tit	6 Mihael arh. ☾
19 T.	Konstancija	Sidonija	7 Sezonij
20 S.	† Kvat. Evstahij	Favstina	8 Roj Mar.
21 Č.	Matevž	Matevž, ev.	9 Joahim
22 P.	† Kvat. Mavricij	Moric	10 Menodora
23 S.	† Kvat. Tekla	Tekla	11 Teodora

Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.

24 N.	18 Mar. D. reš. u.	17 Tr. Gerhard	12 17 Avtonomij
25 P.	Kleofa ☾	Kleofa	13 Kornelij
26 T.	Justina	Ciprijan	14 Pov. sv. križa
27 S.	Kozma in Dam.	Adolf	15 Niceta
28 Č.	Večeslav	Večeslav	16 Kvat. Evfemija
29 P.	Mihael, arh.	Mihael, arh.	17 Zofija
30 S.	Hijeronim	Hijeronim	18 Evmenija

☾ 3. zjut. 10. uri 47 min.	☾ 18. zjut. 5. uri 24 min.
☾ 10. „ 8. „ 10 min.	☾ 25. zveč. 9. „ 28 „

Prazniki: 1. Egidij, na Koroškem. — 28. Večeslav, na Češkem.
— 29. Mihael, v Galiciji. — 30. Hijeronim, v Dalmaciji.

Dan se krči za 1 uro 41 min.

Dnevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
-------	----------	-------------	-------------

Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.

1	N. 19 Rož. venca	18 Tr. Benignij	19 18 Trofan
2	P. Teofil	Leodegar	20 Evstahij
3	T. Evald	Kandid	21 Kodrat
4	S. Frančišek Ser.	Frančišek Ser.	22 Fokej
5	Č. Placid in tov.	Tida	23 Janez T.
6	P. Brunon	Friderika	24 Tekla
7	S. Justina	Amalija	25 Evfrozina

Jezus ozdravi kraljičevega sina. Jan. 4.

8	N. 20 Brigita	19 Tr. Pelagija	26 19 Janez ev.
9	P. Dijonizij	Dijonizij	27 Kalistrat
10	T. Frančišek B.	Gereon	28 Karitonij
11	S. Nikazij	Burkhard	29 Ciriak
12	Č. Maksimilijan	Maksimilijan	30 Gregorij
13	P. Koloman	Edvard	1 Oktob. A. in R.
14	S. Domicijan	Kal'ist	2 Ciprijan

Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.

15	N. 21 Posv. cerk.	20 Tr. Jadviga	3 20 Dijonizij
16	P. Maksima	Gol	4 Hijerotej
17	T. Jadviga	Florentin	5 Karitina
18	S. Luka, ev.	Luka ev.	6 Tomaž
19	Č. Peter Alk., Et.	Ferdinand	7 Sergij
20	P. Felicijan	Vendelin	8 Pelagija
21	S. Uršula	Uršula	9 Jakop, ap.

Dajte cesarju, kar je cesarjevega Mat. 22.

22	N. 22 Kordula	21 Tr. Kordula	10 21 Evlampij
23	P. Janez Kap.	Severin	11 Filip
24	T. Rafael, arh.	Salome	12 Probej
25	S. Krišpin	Viljelmina	13 Karp
26	Č. Lucijan	Evarist	14 Nakarij
27	P. Frumencij	Sabina	15 Lucijan
28	S. Simon in Juda	Simon in Juda	16 Longin

Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.

29	N. 23 Narcis	22 Tr. Narcis	17 22 Hozeja
30	P. Klavdij	Klavdij	18 Luka, ev.
31	T. † Volbenk	Praz. obnov.	19 Joel, prerok.

☾ 2. popol. 4. uri 24 min.	☾ 18. polnč. 12. uri 25 min.
----------------------------	------------------------------

☾ 9. zveč. 9. „ 33 „	☾ 25. zjut. 8. „ 33 „
----------------------	-----------------------

☾ 31. polnoči 11. uri 47 min.

17. Jadviga, praznik v Šleziji. — Dan se krči za 1 uro 44 min.

Oktober

Kadeti		Professoren		Kadeti	
1	Yel. avamiki	21	avamiki	31	avamiki
2	Yel. avamiki	22	avamiki	32	avamiki
3	Yel. avamiki	23	avamiki	33	avamiki
4	Yel. avamiki	24	avamiki	34	avamiki
5	Yel. avamiki	25	avamiki	35	avamiki
6	Yel. avamiki	26	avamiki	36	avamiki
7	Yel. avamiki	27	avamiki	37	avamiki
8	Yel. avamiki	28	avamiki	38	avamiki
9	Yel. avamiki	29	avamiki	39	avamiki
10	Yel. avamiki	30	avamiki	40	avamiki
11	Yel. avamiki	31	avamiki	41	avamiki
12	Yel. avamiki	32	avamiki	42	avamiki
13	Yel. avamiki	33	avamiki	43	avamiki
14	Yel. avamiki	34	avamiki	44	avamiki
15	Yel. avamiki	35	avamiki	45	avamiki
16	Yel. avamiki	36	avamiki	46	avamiki
17	Yel. avamiki	37	avamiki	47	avamiki
18	Yel. avamiki	38	avamiki	48	avamiki
19	Yel. avamiki	39	avamiki	49	avamiki
20	Yel. avamiki	40	avamiki	50	avamiki
21	Yel. avamiki	41	avamiki	51	avamiki
22	Yel. avamiki	42	avamiki	52	avamiki
23	Yel. avamiki	43	avamiki	53	avamiki
24	Yel. avamiki	44	avamiki	54	avamiki
25	Yel. avamiki	45	avamiki	55	avamiki
26	Yel. avamiki	46	avamiki	56	avamiki
27	Yel. avamiki	47	avamiki	57	avamiki
28	Yel. avamiki	48	avamiki	58	avamiki
29	Yel. avamiki	49	avamiki	59	avamiki
30	Yel. avamiki	50	avamiki	60	avamiki
31	Yel. avamiki	51	avamiki	61	avamiki
32	Yel. avamiki	52	avamiki	62	avamiki
33	Yel. avamiki	53	avamiki	63	avamiki
34	Yel. avamiki	54	avamiki	64	avamiki
35	Yel. avamiki	55	avamiki	65	avamiki
36	Yel. avamiki	56	avamiki	66	avamiki
37	Yel. avamiki	57	avamiki	67	avamiki
38	Yel. avamiki	58	avamiki	68	avamiki
39	Yel. avamiki	59	avamiki	69	avamiki
40	Yel. avamiki	60	avamiki	70	avamiki
41	Yel. avamiki	61	avamiki	71	avamiki
42	Yel. avamiki	62	avamiki	72	avamiki
43	Yel. avamiki	63	avamiki	73	avamiki
44	Yel. avamiki	64	avamiki	74	avamiki
45	Yel. avamiki	65	avamiki	75	avamiki
46	Yel. avamiki	66	avamiki	76	avamiki
47	Yel. avamiki	67	avamiki	77	avamiki
48	Yel. avamiki	68	avamiki	78	avamiki
49	Yel. avamiki	69	avamiki	79	avamiki
50	Yel. avamiki	70	avamiki	80	avamiki
51	Yel. avamiki	71	avamiki	81	avamiki
52	Yel. avamiki	72	avamiki	82	avamiki
53	Yel. avamiki	73	avamiki	83	avamiki
54	Yel. avamiki	74	avamiki	84	avamiki
55	Yel. avamiki	75	avamiki	85	avamiki
56	Yel. avamiki	76	avamiki	86	avamiki
57	Yel. avamiki	77	avamiki	87	avamiki
58	Yel. avamiki	78	avamiki	88	avamiki
59	Yel. avamiki	79	avamiki	89	avamiki
60	Yel. avamiki	80	avamiki	90	avamiki
61	Yel. avamiki	81	avamiki	91	avamiki
62	Yel. avamiki	82	avamiki	92	avamiki
63	Yel. avamiki	83	avamiki	93	avamiki
64	Yel. avamiki	84	avamiki	94	avamiki
65	Yel. avamiki	85	avamiki	95	avamiki
66	Yel. avamiki	86	avamiki	96	avamiki
67	Yel. avamiki	87	avamiki	97	avamiki
68	Yel. avamiki	88	avamiki	98	avamiki
69	Yel. avamiki	89	avamiki	99	avamiki
70	Yel. avamiki	90	avamiki	100	avamiki
71	Yel. avamiki	91	avamiki	101	avamiki
72	Yel. avamiki	92	avamiki	102	avamiki
73	Yel. avamiki	93	avamiki	103	avamiki
74	Yel. avamiki	94	avamiki	104	avamiki
75	Yel. avamiki	95	avamiki	105	avamiki
76	Yel. avamiki	96	avamiki	106	avamiki
77	Yel. avamiki	97	avamiki	107	avamiki
78	Yel. avamiki	98	avamiki	108	avamiki
79	Yel. avamiki	99	avamiki	109	avamiki
80	Yel. avamiki	100	avamiki	110	avamiki
81	Yel. avamiki	101	avamiki	111	avamiki
82	Yel. avamiki	102	avamiki	112	avamiki
83	Yel. avamiki	103	avamiki	113	avamiki
84	Yel. avamiki	104	avamiki	114	avamiki
85	Yel. avamiki	105	avamiki	115	avamiki
86	Yel. avamiki	106	avamiki	116	avamiki
87	Yel. avamiki	107	avamiki	117	avamiki
88	Yel. avamiki	108	avamiki	118	avamiki
89	Yel. avamiki	109	avamiki	119	avamiki
90	Yel. avamiki	110	avamiki	120	avamiki
91	Yel. avamiki	111	avamiki	121	avamiki
92	Yel. avamiki	112	avamiki	122	avamiki
93	Yel. avamiki	113	avamiki	123	avamiki
94	Yel. avamiki	114	avamiki	124	avamiki
95	Yel. avamiki	115	avamiki	125	avamiki
96	Yel. avamiki	116	avamiki	126	avamiki
97	Yel. avamiki	117	avamiki	127	avamiki
98	Yel. avamiki	118	avamiki	128	avamiki
99	Yel. avamiki	119	avamiki	129	avamiki
100	Yel. avamiki	120	avamiki	130	avamiki

November

1893

NOVEMBER

30 dni.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1	S. Vsi svetniki	Vsi svetniki	20 Artemij
2	Č. Verne duše, Just	Verne duše	21 Hilarij
3	P. Hubert	Bogomil	22 Acerbij
4	S. Karol Boromej	Emerik	23 Jakop, ap.

Jezus pomiri vihar na morju. Mat. 8.

5	N. 24 Caharija	23 Tr. Blandina	24 23 Aret
6	P. Lenart	Erdman	25 Marcijan
7	T. Engelbert	Malahija	26 Demeter
8	S. Bogomir	Severij	27 Nestor
9	Č. Božidar	Teodor	28 Štefan S.
10	P. Andrej Av.	Probej	29 Anastazija
11	S. Martin, šk.	Martin	30 Cenobij

O dobrem semenu in ljuliki. Mat. 13.

12	N. 25 Martin, p. m.	24 Tr. Jona	31 24 Stahija
13	P. Stanislav	Brikeij	1 Novemb. Koz.
14	T. Serapij	Levin	2 Acindin
15	S. Leopold	Leopold	3 Acepzim
16	Č. Edmund	Otmar	4 Jovanicij
17	P. Gregorij	Hugon	5 Galakeij
18	S. Odon	Evgen	6 Pavel

Prilika o gorčičnem semenu in kvasu. Mat. 13.

19	N. 26 Elizabeta	25 Tr. Elizabeta	7 25 Jeronim
20	P. Feliks V.	Edmund	8 Mihael arh.
21	T. Darov. Marije	Darov. Marije	9 Oneziforij
22	S. Cecilija	Cecilija	10 Erast
23	Č. Klemen	Klemen	11 Viktor
24	P. Janez od križa	Emilija	12 Janez E.
25	S. Katarina	Katarina	13 Janez zlat.

O razdejanju Jeruzalema in o sodbi. Mat 24.

26	N. 27 Konrad	26 Konrad	14 26 Filip
27	P. Virgil	Guntram	15 Pričetek posta
28	T. Sosten, Eberhart	Ruf	16 Matevž, ev.
29	S. Saturnin	Valter	17 Gregorij
30	Č. Andrej, ap.	Andrej ap.	18 Platon in R.

8. popol. 2. uri 2 min. 23. zveč. 7. uri 14 min.
 16. zveč. 6. „ 50 „ 30. zjut. 10. „ 13 min.

2. Justus, praznik na Tržaškem. — 15. Leopold, praznik na gorenjem in nižjem Avstrijskem.
 Dan se krči za 1 uro 14 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Eligij, Natalija	Longin	19 Abadij
2 S.	Bibijana	Avrelija	20 Gregorij D.

O poslednji sodbi. Luk. 21.

3 N. 1 adv. Franc Ks.	1 adv. Kasijan	21 27 Mar. Dar.
4 P. Barbara	Barbara	22 Filemon
5 T. Saba, Krispin	Abigajl	23 Amfilohij
6 S. Nikolaj	Nikolaj	24 Katarina
7 Č. † Ambrozij	Agatonij	25 Klemen
8 P. Preč. sp. M.	Dan pokore	26 Jurij
9 S. Valerija	Joahim	27 Jakop

Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.

10 N. 2 adv. Evalija	2 adv. Judita	28 1 adv. Štefan
11 P. Damaz	Damaz	29 Paramon
12 T. Kolumb	Epiman	30 Andrej, ap.
13 S. Lucija, Otilija	Lucija	1 Decemb. N.
14 Č. Spiridijon	Nikazij	2 Habakuk
15 P. Jarnej, Krist.	Ignacij	3 Zofon
16 S. Albina	Ananija	4 Barbara

Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1.

17 N. 3 adv. Lazar	3 adv. Lazar	5 2 adv. Saba
18 P. Gracijan	Vunibald	6 Nikolaj
19 T. Nemezij	Abraham	7 Ambrož
20 S. † Kvat. Liberat	Amon	8 Patapij
21 Č. Tomaž	Tomaž	9 Preč. sp. M.
22 P. † Kvat. Dem.	Beata	10 Mena
23 S. † Kvat. Vikt.	Dagobert	11 Danijel

Janez Krstnik poklican v prerokovanje. Luk. 3.

24 N. 4 adv. Ad. in E.	4 ad. Adam in E.	12 3 adv. Spiridij
25 P. Božič. Roj. G.	Sveti več.	13 Evstracij
26 T. Štefan	Štefan	14 Tirzij
27 S. Janez, ev.	Janez, ev.	15 Elevterij
28 Č. Nedolžni otročiči	Nedolžni otročiči	16 Kvat. Agej
29 P. Tomaž, šk.	Jonatan	17 Stari očaki
30 S. Evgenij	David, kralj	18 Boštijan

Simeon in Ana oznanjujeta gospoda. Luk. 2.

31 N. Silvester	Bogoslav	19 4 adv. Bonif.
-----------------	----------	------------------

8. zjut. 8. uri 46 min.	23. zjut. 5. uri 42 min.
16. zveč. 11. „ 27 „	30. popol. 12. „ 23 „

14. Spiridijon, praznik v Dalmaciji.

Dan se krči do 21. za 20 min. in zopet vzraste do konca meseca za 4 min.

December

Ročopis cesarske rodevine

Cesar avstrjski: Franc Jožef I., rojen v Schönbrunu dne 18. avgusta 1858, je postal cesarstvo dne 2. decembra 1858.

Cesarica: Elizabeta Evgenija Avstrijska, hči vojvode Maxa Jožefa od Bavarstana, rojena v Poschhofenu dne 24. dec. 1837, poročena dne 24. aprila 1854 na Dunaju.

Cesarjevi nasledniki: Rodolff, Franc, Karol, Jožef, rojen dne 21. avgusta 1858, umrl dne 30. januarja 1889, poročen dne 24. maja 1881 z belgijsko princemsko Stefanijsko, rojena dne 21. maja 1851.

Cesarčine: 1. Sofija (Friderika, Doroteja), rojena dne 5. marca 1835, umrla v Budi dne 21. maja 1837. — Gisela Ludovika, rojena dne 12. julija 1836, poročena z bavarskim kraljevičom Leopoldom dne 25. aprila 1858.

2. Marija Valerija (Mikela, Amalija), rojena dne 22. aprila 1838, poročena dne 31. julija 1858 z vojvodom Francsom Salvatorjem, rojen dne 21. avgusta 1845.

Hči cesarjevihi nasledniki: Elizabeta, Marija, Henrieta, Stefanijska, Gisela, rojena dne 2. septembra 1851.

Bratje Nj. Velečanstva cesarja

1) Nj. vel. nadz. Ferdinand Maksimilijan, rojen v Schönbrunu dne 4. julija 1853, poročen v Budi dne 24. maja 1868 s cesar. hčerko Marijo Štefano belgijsko. — Cesar avstrjski, umrl dne 18. junija 1889.

Rodopis cesarske rodovine.

Cesar avstrijski: Franc Jožef I., rojen v Schönbrunu dné 18. avgusta 1830, je prevzel cesarstvo dné 2. decembra 1848.

Cesarica: Elizabeta Evgenija Amalija, hči vojvode Maksa Jožefa na Bavarskem, rojena v Posenhofenu dné 24. dec. 1837, poročena dné 24. aprila 1854 na Dunaju.

Cesarjevič naslednik: Rudolf (Franc, Karol, Jožef), rojen dné 21. avgusta 1858, umrl dné 30. januarja 1889; poročen dné 10. maja 1881 z belgijsko princezinjo Štefanijo, rojeno dné 21. maja 1864.

Cesaričine: 1. Sofija (Friderika, Doroteja), rojena dné 5. marcija 1855, umrla v Budi dné 30. maja 1857. — Gizela (Ludovika, Marija), rojena dné 12. julija 1856, poročena z bavarskim kraljevičem Leopoldom dné 20. aprila 1873. — 3. Marija, Valerija (Matilda, Amalija), rojena dné 22. aprila 1868, poročena dné 31. julija 1890 z nadvojvodo Francem Salvatorjem, rojenim dné 21. avgusta 1866.

Hči cesarjeviča naslednika: Elizabeta (Marija, Henrieta, Štefanija, Gizela), rojena dné 2. septembra 1883.

Bratje Nj. Velečanstva cesarja.

1.) Nj. vel. nadv. Ferdinand Maksimilijan (Jožef), rojen v Schönbrunu dné 6. julija 1832, poročen v Bruselju dné 26. julija 1857 s Karolino, hčerjo kralja belgijskega, — cesar mehikanski, umrl dné 19. junija 1867.

2.) Nadvojvoda Karol Ludovik (Jože Marija), rojen v Schönbrunu dné 30. julija 1833, poročen dné 4. novembra 1856 z Margareto, hčerjo kralja Ivana saskega, rojeno dné 24. maja 1840, umrlo dné 15. septembra 1858; drugič poročen z Anuncijato, hčerjo kralja Ferdinanda II. sicilskega, rojeno dné 24. marcija 1843, umrlo dné 4. maja 1871; tretjič poročen z Marijo Terezijo, hčerjo portugalskega kraljeviča Dona Miguela, dné 23. julija 1873. — Otroci: Franc Ferdinand d'Este, rojen dné 18. decembra 1863; Oton, rojen dné 21. aprila 1865; Ferdinand, rojen dné 27. decembra 1868; Margareta, rojena dné 13. maja 1870; Marija, rojena dné 31. julija 1876; Elizabeta, rojena dné 7. julija 1878.

3.) Nadvojvoda Ludovik Viktor (Jožef Anton), rojen na Dunaji dné 15. maja 1842.

Roditelji Nj. Velečanstva.

Franc Karol, rojen na Dunaji dné 7. decembra 1802, umrl dné 8. decembra 1878 na Dunaji; poročen na Dunaji dné 4. novembra 1824. s Sofijo, rojeno v Monakovem dné 27. januarja 1805, umrlo dné 28. maja 1872.

Očetov brat.

Ferdinand I., rojen na Dunaji dne 19. aprila 1793, je postal cesar dne 2. marcija 1835, cesarstvu se odpovedal dné 2. decembra 1848, umrl dne 29. junija 1875, Poročen je bil z Marijo Ano Karolino, kraljčino sardinsko, rojeno dne 19. septembra 1803, umrlo v Pragi dné 4. maja 1884.

Navadno leto 1893.

ima 365 dni ter se začne in konča z nedeljo.

Začetek leta 1892.

Občno in državno leto začne novega leta dan, 1. januarija.

Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, dné 3. decembra.

Godovinsko število.

Zlato število . . . 13	Solnčni krog . . . 26
Epakta ali lunino	Rimsko število . . . 6
kazalo . . . XII	Nedeljska črka . . . A

Letni vladar: Merkurij.

Premakljivi prazniki.

Ime Jezusovo 15. jan.	Binkoštna ned. 21. maj.
Septuagesima 29. jan.	Sv. Trojica 28. maja.
Pust 14. februarja.	Sv. Rešnje telo 1. jun.
Pepelnica 15. febr.	Srce Jezusovo 9. jun.
Marije 7 žal. 24. marc	Angeljska ned. 3. sept.
Velika noč 2. aprila.	Ime Marijino 10. sept.
Križev teden 8, 9. in	Rožnega venca 1. okt.
10. maja.	Posv. cerkev 15. okt.
Vnebohod Kr. 11. maj.	1. adv. nedelja 3. dec.
Od Božiča do pepelnice	je 7 tednov in 3 dni.

Kvaterni in drugi posti.

- I. kvatre, spomladanske ali postne 22., 24. in 25. februarja.
 II. " letne ali binkoštna 24., 26., 27. maja.
 III. " jesenske 30., 22. in 23. septembra.
 IV. " pozimske ali adventne 20., 22. in 23. decembra.

Kvaterni in drugi posti so s † zaznamovani.

Znamenje za lunine krajece.

Mlaj		Ščep ali polna luna	
Prvi krajec		Zadnji krajec	

Nebeška znamenja.

	oven			tehtnica	
	bik			škorpijon	
	dvojčki			strelec	
	rak			kozel	
	lev			vodnar	
	devica			ribe	

Letni časi.

Pomlad se začne 20. marcija ob 10. uri 13 min. zjutraj.

Poletje se začne 21. junija ob 6. uri 15 m. zjutraj.

Jesen se začne 22. septembra ob 8. uri 51 min. zvečer.

Zima se začne 21. decembra ob 3. uri 12 min. popoldne.

Cerkveni prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega, — in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v glediščih, javni plesi in bali so prepovedani: 1.) Veliki četrtek, 2.) veliki petek, 3.) veliko soboto, 4.) presv. Rešnj. Telesa in 5.) božični dan. — Druge veselice, n. pr. koncerti, besede, godbe itd. so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in dné 24 decembra.

Sodna opravila praznujejo: od Božiča do svetih kraljev godú, od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka, v osmini sv. Telesa, vsako nedeljo in zapovedani praznik.

Mrkovi leta 1893.

Tega leta bode solnce dvakrat mrknilo.

1. Prvi popolni solnčni mrk je dné 16. aprila. Otemnevati začne solnce ob jedni uri 3 min. popoldne, od dveh do petih 23 min. je polni mrk, konec je ob šestih 20 min. popoldne. Ta mrk bode se videl po naših krajih le nepopolno, bolje v Južni Ameriki, ob zahodni Afriki, Mali Aziji in na Atlantiškem morju.

2. Drugi nepopolni mrk solнца je dné 9. in 10. oktobra, ki se pa po naših krajih ne bode videl, ampak v srednji in severni Ameriki, vzhodni Aziji in Tihem morju.

Ključ,

s katerim **vreme** za celo leto naprej vsakdo lahko zvé, ako le vé, kdaj se luna premeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, šep ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾.

Ta ključ je napravil slavní zvezdoslovec J. W. Herselj in dunajska kmetijska družba ga je l. 1838. spoznala najbolj zanesljivim. Pomeni pa, kedar se luna spremeni:

Ob uri	Po letu	Po zimi	Ob uri	Po letu	Po zimi
od 12 opoldne do 2 popoldne	veliko deža	sneg in dež	od 12—2 po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2—4 popol.	premenljivo	lepo in prijetno	od 2—4 zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4—6 popol.	lepo	lepo	od 4—6 zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6—10 zv.	lepo pri severu ali zapadniku, dež pri jugu ali jugozapadniku	dež in sneg pri jugu ali zapadniku	od 6—10 dopoludne	premenljivo	dež pri severo-zapad., sneg pri vzhodniku
od 10—12 po noči	lepo	lepo	od 10—12 opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Celo leto se razdeli v dve deli, t. j. leto in zimo; za leto velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo. — Da se je na ta ključ bolj zanašati, kakor na druge koledarje, o tem se je lahko prepričati.

I. Kolek za menice.				II. Kolek za pisma.				III. Kolek za pogodbe.			
čez	do	75 gl. — gl. 5 kr.		čez	do	2 gl. — gl. 0 kr.		čez	do	10 gl. — gl. 7 kr.	
75 „	150 „	— „ 10 „		20 „	20 „	— „ 7 „		10 do	20 „	— „ 13 „	
150 „	300 „	— „ 20 „		20 „	40 „	— „ 13 „		20 „	30 „	— „ 19 „	
300 „	450 „	— „ 30 „		40 „	60 „	— „ 19 „		30 „	50 „	— „ 32 „	
450 „	600 „	— „ 50 „		60 „	100 „	— „ 32 „		50 „	100 „	— „ 63 „	
600 „	750 „	— „ 50 „		100 „	200 „	— „ 63 „		100 „	150 „	— „ 94 „	
750 „	900 „	— „ 60 „		200 „	300 „	— „ 94 „		150 „	200 „	1 „ 25 „	
900 „	1050 „	— „ 70 „		300 „	400 „	1 „ 25 „		200 „	400 „	2 „ 50 „	
1050 „	1200 „	— „ 80 „		400 „	800 „	2 „ 50 „		400 „	600 „	3 „ 75 „	
1200 „	1350 „	— „ 90 „		800 „	1200 „	3 „ 75 „		600 „	800 „	5 „ — „	
1350 „	1500 „	1 „ — „		1200 „	1600 „	5 „ — „		800 „	1000 „	6 „ 25 „	
1500 „	3000 „	2 „ — „		1600 „	2000 „	6 „ 25 „		1000 „	1200 „	7 „ 50 „	
3000 „	4500 „	3 „ — „		2000 „	2400 „	7 „ 50 „		1200 „	1600 „	10 „ — „	
4500 „	6000 „	4 „ — „		2400 „	3200 „	10 „ — „		1600 „	2000 „	12 „ 50 „	
6000 „	7500 „	5 „ — „		3200 „	4000 „	12 „ 50 „		2000 „	2400 „	15 „ — „	
7500 „	9000 „	6 „ — „		4000 „	4800 „	15 „ — „		2400 „	2800 „	17 „ 50 „	
9000 „	10500 „	7 „ — „		4800 „	5600 „	17 „ 50 „		2800 „	3200 „	20 „ — „	
10500 „	12000 „	8 „ — „		5600 „	6400 „	20 „ — „		3200 „	3600 „	22 „ 50 „	
12000 „	13500 „	9 „ — „		6400 „	7200 „	22 „ 50 „		3600 „	4000 „	25 „ — „	

Žrebanja vseh avstro-ogrskih srečk

1 eta 1893.

glavni dobitek manj. dobit.

2. jan.	žreb. 4% državnih srečk l. 1854. (Žrebanje serij 1. aprila.)		
2.	"	kredit. srečk	150.000 200.—
2.	"	4% tržaških srečk	10.000 50.—
2.	"	5% za reguliranje Dunava	80.000 100.—
2.	"	dunajskih komunalnih srečk	200.000 140.—
2.	"	ljubljskih srečk	25.000 30.—
2.	"	krakovskih srečk	25.000 30.—
2.	"	avstrijskega rudečega križa srečk	50.000 12.—
4.	"	inomostnih srečk	15.000 30.—
5.	"	solnogradskih srečk	25.000 30.—
5.	"	3% avstrij. zemljiško - kredit. dolžnih pisem; II. izdaje	50.000 100.—
15.	"	4% ogrsk. hipot.-prijorit dolžnih pisem	50.000 100.—
15.	"	kneza Salma srečk	42.000 64.—

16. maja žreb.	ogrskih premijskih srečk	120.000	152.—
1. junija	državnih srečk l. 1854.	150.000	200.—
1. "	4 $\frac{1}{2}$ % tržaških srečk	21.000	105.—
15. "	Jó-sziv srečk	10.000	2.—
15. "	budimskih srečk	20.000	60.—
1. julija	4% držav. srečk l. 1854. žrebanje serij; žrebanje premij 1. oktobra.		
1. "	4% dunavskih parobrodnih srečk	63.000	105.—
1. "	dunajskih komunalnih srečk	200.000	140.—
1. "	ogrskega rudečega križa srečk	15.000	6.—
4. "	3% avstr. zemlj.-kredit.-srečk II. izdaje	50.000	100.—
15. "	kneza Salma srečk	21.000	63.—
15. "	grofa Waldsteina srečk	21.000	31.50
30. "	kneza Claryja srečk	26.250	63.—
1. avg.	5% drž. l. 1860. žrebanje serij, žrebanje premij 2. novembra.		
16. "	3% avstr. zemlj.-kredit srečk I. izdaje	45.000	100.—
1. sept.	kreditnih srečk	150.000	200.—
1. "	avstrij. rudečega križa srečk	15.000	12.—
1. "	Basilika (Budimpešta)	10.000	6.—
5. "	3% avstr. zemlj.-kred t. srečk II. izdaje	50.000	100.—

15. sept.	žreb.	4% ogrsk. hipot.-prijorit dolžnih pisem	50.000	100.—
15.	"	kneza Palfija srečk	42.000	63.—
1. oktob.	"	4% držav. srečk l. 1854, žreb. premij	31.500	315.—
1.	"	dunajskih komunalnih srečk	200.000	140.—
1.	"	Rudolfovih srečk	10.000	12.—
1.	"	4% srečk o reguliranji Tise	100.000	120.—
15.	"	Jo-sziv srečk	20.000	2.—
31.	"	ogrsk. rudečega križa srečk	10.000	6.—
2. novem.	"	5% drž. srečk l. 1860. (Žrebanje premij)	300.000	600.—
5.	"	3% avstr. zemlj.-kredit. srečk II. izdaje	50.000	100.—
14.	"	ogrskih premijskih srečk	150.000	152.—
16.	"	3% avstr. zemlj.-kredit. srečk I. izdaje	45.000	100.—
1. decem.	"	državnih srečk l. 1864.	150.000	200.—
1.	"	kneza Windischgrätza srečk	21.000	37.80

Seznamek

vrednostnega kovinskega denarja.

(Avstrijska veljava, zlata valuta.)

Zlato gld. kr.

Amerika, južna, proste države: 1 pi- jaster à 8 realov à 4 cuartil ali à 100 cents	2'20
Amerika, severna, združene države: 1 dolar à 100 centimov	2'10
Angleška: 1 funt šterl. à 20 šilingov (zlato)	10'07
1 šiling à 12 pence	—'47
Arabska: 1 moccath à 80 kab.	1'75
Argentinska republika: 1 pesofuerte à 100 centavos	2'05
Avstralija: glej Angleško.	
Avstrija: 20 kron v zlatu	10'—
1 krona v srebru	—'50
20 vinarjev iz niklja	—'10
2 vinarja iz bakra	—'01
1 vinar iz bakra	—'— ¹ / ₂
Belgija: 1 frank à 100 cent.	—'40 ¹ / ₂
Brazilijska: 1 milreïs (peso) à 1000 reïs	2'25
Dansko: 1 krona à 100 oere	—'57 ¹ / ₂
Ekvador: glej Francosko.	
Egipt: 1 piaster à 40 para à 3 asper	—'10
Finsko: 1 marka à 100 penni	—'40
Francoska: 1 frank à 100 centimov	—'40 ¹ / ₂
5 frankov (v zlatu)	2.02 ¹ / ₂
Grška: 1 drama à 100 lepta	—'36 ¹ / ₂
Indija, vzhodna: 1 comp. rupie à 16 annas à 12 pies	—'96
Italija: 1 lira à 100 centesimov	—'40 ¹ / ₂

Zlato gld. kr.

Kina: 1 taël ali lieng à 10 tsien, à 10 fen, à 10 cash (li)	3·03 ¹ / ₂
Kolumbija: 1 peso à 10 decimov à 10 centav	2·03
Luksemburško: glej Francosko.	
Meksika: 1 pijaster	2·12
Nemčija: 1 marka, 100 pfenigov	—59
Nizozemsko: 1 goldinar à 100 cents ali 20 stüber	—86
Norveško: 1 krona ali 100 oere	—57 ¹ / ₂
Paragvaj: 1 pijaster à 8 realov	1·20
Perzija: 1 kron à 100 senar à 10 bisti à 10 dinar	—40
Peru: 1 dolar à 100 centavov	2—
Portugalsko: 1 milreis à 100 reïs	2·23
Rumunska: 1 lev à 100 bani	—40 ¹ / ₂
Rusija: 1 rubelj à 10 kopejk	1·62
Srbija: 1 dinar à 100 para	—40 ¹ / ₂
Sijam: 1 bat 4 salung à 2 fuang à 800 kauri	1·25
Španska: 1 peseta à 100 centimov	—43
1 duro à 20 realov à 100 cents	2 10
Švedska: 1 krona à 100 oere	—58 ¹ / ₂
Švica: 1 frank à 100 centimov ali rapov	—40 ¹ / ₂
Turčija: 20 pijastrov	1·78
1 pijaster (groš) à 40 par	—09
Venezuela: 1 venezolan à 100 centavov	2·03

Svetovna poštna pristojbina za pisma.

V, na	Pisma do 15 g.	Dopisnice	Priporočeno	V zvrtni list	Ekspresni list
Avstro-Ogrsko in Lichten- steinsko (do 20 g)	5	2	10	10	15
Bosno in Hercegovino	5	2	10	10	—
Belgijo	10	5	10	10	15
Bolgarsko	10	5	10	10	—
Dansko z Islandom in Taröer	10	5	10	10	15
Francosko z Algirjem, Grško in jonske otoke, Gibraltar Britanijo in Irsko, Malto, Italijo, Turčijo (evrop. in azijat), Ameriko (zdru- žene države)	10	5	10	10	—
Helgoland in Luksenburško	10	5	10	10	15
Črnogoro in Srbijo	7	4	10	10	15
Nemčijo	5	2	10	10	15
Nizozemsko	10	5	10	10	15
Portugalsko z Madejro in z Azori	10	5	10	10	—
Rumunsko	10	5	10	10	15
Rusijo s Poljsko in Finsko	10	5	10	10	—
Švedsko in norveško	10	5	10	10	15
Švico	10	5	10	10	15
Špansko z beleariškimi, pi- tiužiškimi in kanariškimi otoki ter pokrajinami se- vernega obrežja Afrike	10	5	10	10	—

V, na

	Pisma do 15 g.	Dopisnice	Priporočeno	V zvrtni list	Ekspresni list
Argentinsko republiko, Buenos-Ayres, (La Plata), Grönland	20	8	10	10	—
Brazilijsko (preko Hamburga)	20	8	10	10	—
Ameriko, severno (britan- sko) preko Anglije	10	5	10	10	—
Meksiko in Peru	20	8	10	10	—
Indijo, zapadno	20	8	10	10	—
Egipt	10	5	10	10	30
Kapland in kolonijo Vikto- rijo	30	—	15	—	—
Tunis (preko Italije)	10	5	10	10	—
Afriko, (zapadno obrežje) .	20	8	10	10	—
Arabijo (preko Trsta) . . .	20	8	10	10	—
Kineško (preko severne Amerike,	14	—	10	—	—
Kineško (preko Suec in Hongkong)	20	8	10	10	—
Hongkong (Britanija) . . .	20	8	10	00	—
Japan (preko severne Ame- rike)	20	8	10	10	—
Indijo, vzhodno (preko Trsta)	20	8	10	10	—
Perzijo (preko Rusije) . . .	20	5	10	10	—
Avstralijo, vzhodno in južno (Viktorija)	15	—	—	—	—

Brzobjavni tarif.

Za tuzemske kraje.

V Avstro-Ogrski in Lichtensteinu: Za vsako besedo 3 kr., ako ne šteje več od 15 črk ali 5 števil.

Za Bosno in Hercegovino: Pristojbina 30 kr., za vsako besedo 4 kr., ako ne šteje več od 15 črk ali 5 števil.

V Bosni in Hercegovini: Pristojbina 24 kr., za vsako besedo 2 kr., ako ne šteje več od 15 črk ali 5 števil.

Za inozemske evropske dežele, za severno in zapadno Afriko in azijsko Turčijo.

Pristojbina od vsake brzobjavke je 30 kr., a od vsake besede, katera ne šteje več nego 15 črk ali 5 števil, je plačati in sicer: v Algir 16 kr., v Belgijo 11 kr., na Bolgarsko 9 kr., na Dansko 11 kr., na Nemško 4 kr., na Francosko, na Korsiko in v Monako 10 kr., v Gibraltar 17 kr., na Grško (Eubäa in Poros) 21 kr., na Krv 13 kr., na druge otoke pa 22 kr., na Angleško 20 kr., v Italijo 4 kr. kar je ob meji, inace 8 kr., v Luksemburg 11 kr., na Malto 19 kr., v Maroko (Tanger) 23 kr., v Črnogoro iz Dalmacije 3 kr. inace 4 kr., na Nizozemsko 11 kr., na Norveško 16 kr., na Portugalsko 17 kr., na Rumunsko 6 kr., v Rusijo 14 kr., na Švedsko 12 kr., v Švico iz Tirolske in Predarlškega 3 kr. inace 4 kr., v Srbijo 4 kr., na Španjsko 14 kr., na Španjske kanarske otoke 89 kr., v Tripolis 61 kr., na Turško čez Bosno 14 kr., čez Trst-Krv 9 kr., na Turško, azijsko 20 kr., v Tunis 16 kr.

Frančišek Cegnar.

Slovensko literarno gibanje pred burnim letom 1848. je bilo prav neznatno in se je oživilo šele tedaj, ko so začele izhajati „Novice“, pribežališče in zavetišče književnim poskusom. Misli pa, ki so dozorele do l. 1848. in našle burnega izraza v tedanji revoluciji, grele so že prej, zlasti mladini, dovzetni za vse, kar je lepo in vzvišeno, glavo in srcé. Kakor drugod, tako je bilo tudi v središči Slovenije, v Ljubljani. V tedanjih slovenskih dijakih živela je krepka narodna zavest in ko je zasijalo l. 1848. solnce svobode, čeprav le za kratko dobo, imel je narod slovenski kar hipoma celo vrsto nadarjenih môž, kateri so ustno in pismeno branili njegova prava. Jeden najodličnejših med njimi je bil mladi Frančišek Cegnar.

Porojen dné 8. decembra 1826. l. pri Sv. Duhu, podružnici fare starološke, hodil je mladi Frančišek Cegnar v škofjeloško šolo, a ko so spoznali učitelji njega bistro glavo, svetovali so roditeljem, naj ga pošljejo v ljubljansko šolo. Tako je prišel Cegnar v gimnazijo in v licej,

kjer je završil študije l. 1849. Ker mu je nedostajalo sredstev, da bi bil nadaljeval nauke, vstopil je l. 1851. v državno službo in sicer pri pošti ter bil l. 1854. premeščen v Trst, kjer je prestopil k brzojavu, pri katerem je ostal do svojega umirovljenja. Nekaj časa služboval je tudi v Pazinu v Istri, sicer pa neprestano do svoje smrti živel v Trstu, kjer je po dolgi in mučni bolezni umrl dné 14. februarija 1892. l.

Že kot dijak zanimal se je Cegnar sešebno za književnost in marljivo prebiral „Novice“. Spoznal je tudi pomen narodnega pesništva in se temeljito seznanil tako z Vrazovo zbirko slovenskih, kakor z Vukovo zbirko srbskih narodnih pesmij, poleg tega pa korenito preučil nemške klasike. V slovenski literaturi slovel je tedaj posebno Jovan Vesel-Koseski in vsi mladi pisatelji hiteli so posnemati njega bombastični zlog. Tudi na mladega Cegnarja uplival je Koseski močno, še močneje pa narodne pesmi, Prešern in nemški klasiki in ta upliv se dá lahko dokazati iz vseh Cegnarjevih del.

V javnost stopil je Cegnar l. 1848. v „Sloveniji“, potem pa priobčil l. 1849. v „Novicah“ nekaj pesmij, katere so bile pohvalno vzprejete. To ga je vzpodbodlo k nadaljnemu delovanju. V kratkem času priobčil je celo vrsto izvirnih in preloženih pesmij, ki so se vse odlikovale po čistem in pravilnem jeziku, ter

mного drugih sestavkov, deloma v „Novicah“, deloma v „Sloveniji“, kateri je bil tedaj urednik Matija Cigale. Po Cigaletovem odhodu na Dunaj prevzel je Cegnar uredništvo in je v zasnovateljevem duhu vodil dokler je list izhajal. Tako dobro urejevanih in pisanih listov, kakor je bila „Slovenija“, imeli smo doslej le malo. Ko je mrzla sapa z Dunaja udušila šibko „Slovenijo“, stopil je Cegnar v uredništvo „Ljubljanskega Lista“ (1850.—51.) a uvidevši, da je slovenskega pisatelja ekzistenca borna in negotova, vstopil je, kakor že zgoraj rečeno, v državno službo.

Navzlic obilnim službenim opravilom nadaljeval je Cegnar tudi kot uradnik literarno delovanje, vrh tega pa je bil še (od l. 1860.—68.) učitelj slovenščine na tržaški gimnaziji, prelagatelj službenih spisov in deželnega zakonika, snovatelj čitalnic in drugih narodnih društev ter nekaj časa tudi okoličanski zastopnik v mestnem in deželnem zboru tržaškem. Poleg tega pa je bil še sotrudnik skoro vseh slovenskih časopisov, zlasti „Ilirskega Primorjana“, „Primorca“ in „Edinosti“ ter priobčeval pesmi, povesti, kulturnozgodovinske, potopisne in kritične sestavke v Malovašičevem „Pravem Slovenci“ in v „Vedeži“, v Bleiweisovih „Novicah“, v „Koledarčku“ in v Janežičevem „Glasniku slovenskega slovstva“ ter poznejšnjem „Glasniku za literaturo in umetnost“.

Sosebno znamenit je Cegnar kot prelagatelj nemških klasikov. Temeljito poznavanje nemške literature osposobilo ga je za ta pretežavni posel bolj od vsakega drugega tedanjih pesnikov in ker je imel tudi slovenski jezik popolnoma v svoji oblasti, zahvaliti mu imamo celo vrsto lepih in v vsakem oziru dovršenih prevodov.

Že l. 1839. preložil je „Zgodbe in povésti“ Tilna Jaiza, opero „Campa“ in mnogo Schillerjevih, Uhlandovih in srbskih narodnih pesmij. L. 1850. izgotovil je prevod tedaj zelo sloveče Mosenthalove drame „Deborah“, katera se še dandanes predstavlja. Temeljito popravljeni prevod izdalo je „Dramatično društvo“ l. 1887. Za nekdanje „Slovensko društvo in slovensko gledališče“ priredil je Cegnar po češkem izvirniku igro „Rodoljubi“, a nevenljivih zaslug si je pridobil s prevodi Schillerjevih dramatičnih del. V Janežičevem „Cvetji“ obelodanil je l. 1861. prevod tragedije „Marija Stuart“, l. 1862. pa „Viljema Tella“; l. 1864. izšel je prevod „Valenštajnovega ostroga“, l. 1866 pa ves „Valenštajn“ v tako krasnem, klasično dovršenem prevodu, da nemškega jezika neveščemu čitatelju popolnoma nadomešča izvirnik. Ako bi Cegnar ne bil storil za slovensko književnost ničesar drugega, z jedinim „Valenštajnom“ zaslužil je našo hvaležnost.

Razen mnogih drugih manjših spisov preložil je Cegnar še Božene Nemcove „Babico“ (l. 1862.) in Mihaela Grabowskega „Koliščina in stepe“.

Leta 1860. izdal je Cegnar v Celovci zbirko izvirnih Pesmij, iz katerih ga moremo spoznati kot samostalno stvarjajočega umetnika, a ker je tudi pozneje objavil še mnogo poezij v raznih slovenskih listih, ozirati se nam je pri svoji sodbi tudi nanje.

V vseh pesmih Cegnarjevih vidimo uplive Koseskega in narodnih pesem srbskih. Po Koseskem ustvaril si je pesniški zlog, samo da je veliko skrb obračal na lepoto jezika. Ljubil pa je patetično doneče stihe in temu primerne motive, katere je zlasti iz začetka kaj rad jemal iz srbskih in slovenskih narodnih pesmij. Pozneje, ko je že stal na svojih nogah, razširil si je tudi obzorje in izobrazil ukus. Prav pesmi iz moške dobe njegove so zreli plodi pesniškega duhá, okičeni z lepimi narodnimi figurami, polne svetega navdušenja za narod in za domovino in segajoče v srcé. Cegnar ni vlival velikih idej v poetično obliko, le kar mu je srcé čutilo, to je izražal v pesmih in če naletimo tudi sem in tja na nepristna čustva, na nepoetiške oblike, ne smemo tega soditi prestrogo, saj noben pesnik ne kuje zgol suhega zlata.

Svetne slave ni Cegnar iskal, za narodno svoje prepričanje pa je moral marsikaj pretrpeti, a prenašal je vse molče. Kot pesnik in pisatelj v dōbi prebujenja, kot novinar in narodni prvoborilec pa si je pridobil toliko zaslug, da mu mora narod slovenski vedno ohraniti časten spomin.

Dijaški prijatelj.

1. O srednji šoli.

Srednje šole se zovejo na Avstrijskem vélike in male gimnazije, vélike in male realke, realne gimnazije in učiteljišča.

1. Gimnazije so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake v klasiškem duhu, dáti jim vseobčno naobrazbo ter jih pripravljati za vseučiliške studije.

Véliká gimnazija šteje osem razredov, mala gimnazija pa štiri.

2. Realke so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake s posebnim ozirom na tehniške predmete, dáti jim vseobčno naobrazbo ter jih pripravljati za višje tehniške šole, višje poljedelske, gospodarske ali rudarske akademije.

3. Realne gimnazije so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake takó, da, završivši nauke na nji, imajo sposobnost vstopiti v višje razrede bodisi gimnazije ali realke.

Realna gimnazija ima samo štiri razrede.

4. Učiteljišča imajo namen, vzgajati učitelje in učiteljice za ljudske šole. Pouk na učiteljiščih traje štiri leta.

2. Pogoji za vzprejem na srednje šole.

Kdor hoče vstopiti v srednjo šolo, mora biti star vsaj 10 let ter prebiti posebno vzprejemno izkušnjo, da izkaže po nji ono znanje, katero je potrebno za uspešen pouk na srednji šoli.

Vzprejemna izkušnja naj izkaže, da vé dijak o veronauku toliko, kolikor se poučuje na ljudski šoli, da umeje učni jezik pisati in čitati, da pozna temeljne zakone oblikoslovja in zna analizovati proste stavke, da zna računstva v toliko, v kolikor se poučuje na ljudski šoli in da zna tudi pravilno pisati po narekovanju.

Za vzprejem na učiteljišča treba je starosti 15 let in vsaj toliko znanja, kolikor ga daje popolna meščanska šola; za kandidate, kateri takih šol niso obiskovali, urejeni so pri vsakem učiteljišči pripravljalni kurzi.

Prestop z jednega učilišča na drugo dovoljen je le izjemoma, kadar so bili zato posebni uzroki, a v izpričevalu, katero prinese dijak seboj, morajo biti ti uzroki imenoma navedeni. Le za slučaj, da so stariši dijakov preselili se v drug kraj, tedaj dijaku ni odreči vzprejema.

3. Zrelostne izkušnje.

Kdor hoče vstopiti kot redni slušatelj na kako višjo šolo, izkazati mora, da je prebil z

dobrim uspehom zrelostno izkušnjo na kaki srednji šoli.

Zrelostni izpit dela dijak, kadar je v zadnjem razredu svojega učilišča in to koncem leta.

Za zrelostno izkušnjo zgласi se lahko vsakdo. Dijakom, kateri so redno zvršili svoje nauke, zgласiti se je za zrelostni izpit dva meseca pred koncem šolskega leta pri ravnateljstvu in sicer pismeno. Profesorski zbor sklepa potem, koga je pripustiti k zrelostnemu izpitu, koga ne. V obče velja načelo, da dijaki, kateri dobé v zadnjega razreda drugem polletji izpričevalo drugega ali tretjega reda, ne smejo delati mature, óni pa, katerim je položiti tekom gotovo določenega časa opetovalni izpit iz kakéga predmeta, ne smejo je delati prej, dokler tega opetovalnega izpita ne prebijejo.

Kandidatje za zrelostno izkušnjo, kateri niso zvršili rednih gimnazijskih studij, zgласiti se morajo vsaj tri mesece pred završetkom šolskega leta pri deželnem šolskem oblastvu, katero določi šolo, kjer jim je delati maturo.

Kdor se izkaže z zrelostno svedočbo realke, a hoče prebiti še zrelostno izkušnjo na gimnaziji, temu ni treba delati izkušnje iz matematike, fizike in iz prirodopisja, zato pa tem temeljiteje iz klasiških jezikov in iz zgodovine.

Zrelostni izpit je dvojen: usten in pismen, ter obsega vse predmete, kateri se učé na dotični šoli.

Za redne učence veljajo sledeče olajšave in sicer:

na gimnaziji: Iz učnega jezika, veronauka, prirodopisa in propedeutike ni delati izpita, nego se postavi v zrelostno svedočbo premerni red, kakor se izkaže iz redov zadnjih štirih semestrov. Dijaku, ki je imel iz zgodovine in iz fizike v zadnjih štirih semestrih red: odlično ali izvrstno, temu tudi iz teh dveh predmetov ni delati zrelostnega izpita;

na realki ni delati dijakom zrelostnega izpita iz kemije, prirodopisa, veronauka in risanja, nego se določi red premerno po redih v zadnjih štirih semestrih.

Za zrelostni izpit na učiteljiščih veljajo blizu taista določila.

Za dovoljenje, delati zrelostni izpit, plačajo redni dijaki pristojbine 6 gld., eksternisti pa 18 gld. Kdor je bil šolnine oproščen povsem ali pa samo na pol, plača tudi pristojbine samo polovico, oziroma je je povsem oproščen.

Kdor prebije zrelostni izpit na gimnaziji ali na realki, ima pravico zglasiti se za vojaško službo kot jednoletni prostovoljec. Za dijake učiteljišč veljajo glede vojaškega službovanja drugi olajševalni predpisi.

4. Šolnina.

Sleharni dijak, kateri ni izrecno oproščen šolnine, in to po sklepu učiteljskega zbora dotične srednje šole, katéro obiskuje kot redni dijak, plačuje v mestih z več nego 25.000 stanovniki šolnine na leto 40 gld., v drugih mestih pa 30 gld., in sicer za vsako polletje naprej.

Šolnine opraščajo se oni dijaki, kateri izkažejo popolno siromaštvo svoje, oziroma onih, ki so dolžni zanje skrbeti, da jim torej nikakor ni mogoče plačevati šolnine, a vrh tega morajo biti prosilci lepega vedenja ter marljivi v šoli.

V slučajih, v katerih se vsled tega predpisa ne more dovoliti popolno oproščenje od šolnine, a so prositelji pomoči vredni, dovoli jim učiteljski zbor polovično oproščenje.

Dijakom, kateri vstopijo v srednjega učilišča prvi razred in želé biti oproščeni šolnine, vložiti je dotično prošnjo tekom osmih dnij po vzprejemu, a učiteljski zbor sklepa o njej po dveh mesecih, kadar je môči soditi o prositelja napredovanji v šoli in njega naravnem vedenji.

Na učiteljiščih ni plačevati nikake šolnine.

5. Ustanove.

Dijaške ustanove zovejo se one milodarne ustanovitve, katere so založili posamezniki ali

korporacije v svrhu, da se z obrestmi založne glavnice podpirajo vredni in marljivi dijaki.

Ustanove so jako različne, kajti navadno določa ustanovno pismo natančno, kdo ima pravico do njih in kdo izgubi to pravico. V obče velja načelo, da izgubi pravico do štípendija vsak dijak, ki v šoli ne zadošča ali čegar nravno vedenje ni dostojno.

Srednja učilišča na Slovenskem.

Na Slovenskem so sledeča srednja učilišča:

A. Gimnazije.

1.) Velika gimnazija v Ljubljani. (V spodnji gimnaziji so paralke s slovenskim in nemškim učnim jezikom, v gorenjih razredih je učni jezik nemški).

2.) Mala gimnazija v Ljubljani (s slovenskim učnim jezikom).

3.) Velika gimnazija v Novem mestu (s slovenskimi in nemškimi paralelkami v spodnjih razredih; v gorenjih razredih je učni jezik nemški).

4.) Mala gimnazija v Kočevji (z nemškim učnim jezikom).

5.) Velika gimnazija v Mariboru (s slovenskimi in nemškimi paralelkami v spodnjih

razredih; v gorenjih razredih je učni jezik nemški).

6.) Velika gimnazija v Celji (z nemškim učnim jezikom).

7.) Mala (deželna) gimnazija na Ptuji (z nemškim učnim jezikom).

8.) Velika gimnazija v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

9.) Velika gimnazija v Beljaku (z nemškim učnim jezikom).

10.) Mala (samostanska) gimn. v Št. Pavlu na Koroškem (z nemškim učnim jezikom).

11.) Velika gimnazija v Gorici (z nemškim učnim jezikom).

12.) Velika (državna) gimnazija v Trstu (z nemškim učnim jezikom).

13.) Velika (mestna) gimnazija v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

14.) Velika gimnazija v Pulji (z nemškim učnim jezikom).

15.) Velika gimnazija v Kopru (z italijanskim učnim jezikom).

B. Realke.

16.) Velika realka v Ljubljani (z nemškim učnim jezikom).

17.) Velika realka v Mariboru (z nemškim učnim jezikom).

18.) Velika realka v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

19.) Velika realka v Gorici (z nemškim učnim jezikom).

20.) Velika (državna) realka v Trstu (z nemškim učnim jezikom).

21.) Velika (mestna) realka v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

C. Učiteljišča.

22.) Učiteljišče v Ljubljani (moško in žensko, s slovenskim in nemškim učnim jezikom)

23.) Učiteljišče v Mariboru (moško, z nemškim in slovenskim učnim jezikom).

24.) Učiteljišče v Celovci (moško in žensko, z nemškim učnim jezikom).

25.) Učiteljišče v Gorici (žensko, s slovenskim, hrvaškim in nemškim učnim jezikom).

26.) Učiteljišče v Kopru (moško, s slovenskim, hrvaškim in nemškim učnim jezikom).

Visoke šole v Avstriji.

Visoke šole zovejo se tista učilišča, v katerih zadobi slušatelj najširšo občo in strokovno izobrazbo svojo.

Visoke šole so: Vseučilišča, tehnike, poljedelske, gozdarske in rudarske akademije. Kdor hoče vstopiti kot redni slušatelj na visoko šolo, iskazati se mora z zrelostno svedočbo

srednje šole; izredni slušatelj more biti vsakdó, kdor ima dovolj znanja, da razume predavanja in je vsaj 16 let star. Državne izpite, brez katerih ni môči okoristiti se praktiški visokih studij, smejo polagati samo redni slušatelji.

A. Vseučilišča.

V cislitvanski polovici avstrijsko-ogerske monarhije so sledeča vseučilišča:

1.) Vseučilišče Dunajsko (ima čvetero fakultet: bogoslovno [katoliško in evangeliško], modroslovno, pravno in medecinsko).

2.) Vseučilišče v Pragi ločeno v dva oddelka, v češki in nemški, ki sta oba povsem samosvoja. Vsak oddelek ima modroslovno, pravno in medicinsko fakulteto, a bogoslovna fakulteta jima je obema vkupna).

3.) Vseučilišče v Inomostu (ima vse štiri fakultete).

4.) Vseučilišče v Krakovem (ima vse štiri fakultete).

5.) Vseučilišče v Lvovu (ima bogoslovno, pravno in modroslovno fakulteto).

6.) Vseučilišče v Črnovcih (ima bogoslovno, pravno in modroslovno fakulteto).

Visokim šolam je tudi prištevati:

7.) C. kr. terezijansko akademijo na Dunaji. Ta zavod ima popolno gimnazijo in pravni fakultet. Vzprejemajo se večinoma gojenci-šti-

pendisti, a vstopiti mogó tudi drugi, ako plačajo na leto 1000 gld. za hrano, obleko in šolnino.

8.) C. kr. orijentalisko akademijo na Dunaji, katera odgaja svoje slušatelje za službo diplomatsko ali konzularno, posebno za iztočne dežele. Vzprejemajo se slušatelji, kateri so prebili gimnazijalni zrelostni izpit ter dokažejo po posebni izkušnji popolno znanje francoskega jezika.

Farmaceutiški kurs

je urejen na filozofski fakulteti vsakega vseučilišča, a vpisati se mogó vánj oni lekarski pomočniki, kateri so dovršili triletno službovanje v lekarni in se izkažejo, da so z dobrim uspehom zvršili šest razredov gimnazijalnih ali realnih. Kdor je bil realec, dokazati mora tudi primerno znanje latinskega jezika.

B. Tehniške visoke šole.

V cislitvanski polovici avstrijsko-ogrske monarhije so sledeče visoke tehniške šole:

- 1.) Tehnika na Dunaji;
- 2.) in 3.) Tehniki v Pragi (nemška in češka);
- 4.) Tehnika v Brnu;
- 5.) Tehnika v Lvovo;
- 6.) Tehnika v Gradci;
- 7.) Tehnika v Krakovem.

Šole za umetniško in strokovno izobrazbo.

A. Visoke šole.

- 1.) C. kr. akademija obrazilnih umetnostij.

Za vzprejem treba je zvršene spodnje gimnazije ali realke in toliko dovršenosti v risanju, da more kandidat zlahka risati po uzorcih.

- 2.) Slikarska akademija v Krakovu.

(Pogoji kakor zgoraj).

- 3.) C. kr. umetniška akademija v Pragi.

(Pogoji kakor zgoraj.)

B. Srednje šole.

- 1.) C. kr. avstrijskega muzeja za umetnost šola za umetniški obrt.

Za vzprejem treba je starosti 14 let in dovršene spodnje gimnazije ali spodnje realke.

C. Obrtne šole.

Obrtne šole zovejo se tista učilišča, na katerih si mogó pridobiti učenci najpopolnejšo dovršenost v svoji stroki. Na Slovenskem je samo jedna popolna obrtna šola, namreč v Trstu, z italijanskim ućnim jezikom. Kdor hoće biti vzprejet, dokazati mora, da je dovršil vsaj tri razrede srednje šole ali pa popolno meščansko šolo. V Celovci je oddelek obrtne

šole za izobrazbo strojnikov. Učni jezik je nemški. Kdor hoče biti vzprejet, dokazati mora, da se je učil vsaj dve leti ključavničarstva ter z dobrim uspehom zvršil čveterorazredno ljudsko šolo.

D. Strokovne šole

so ona učilišča, v katerih se poučujejo dijaki zgolj v jedni obrtni stroki, a ne tako obsežno, kakor na popolni obrtni šoli.

Na Slovenskem so nastopne strokovne šole:

- 1.) Strokovna šola za lesno, mizarsko in rezbarsko obrt, za šivanje čipek in umetno vezenje v Ljubljani;
- 2.) Strokovna šola za lesni obrt v Kočevji;
- 3.) Strokovna šola za puškarstvo v Borovljah;
- 4.) Strokovna šola za risanje in modelovanje in za lesno obrt v Beljaku;
- 5.) Strokovna šola za lesni obrt na Slatini.

Obrtne nadaljevalne šole

imajo namen poučevati obrtniške učence v vseh vednostih, katere jim morejo biti koristne.

Na Slovenskem so nastopne obrtne nadaljevalne šole: v Celji, v Celovci, v Gorici, v Kamniku, v Kočevji, na Krškem, v Ljubljani, v Mariboru, v Novem mestu, v Postojini, na Ptui, v Radovljici, v Škofjiloki in v Trziču.

Trgovske šole.

Za mladeniče, kateri se hoté posvetiti trgovskemu stanu, so različna učilišča, na katerih se mogó izobraziti, in sicer:

A. Visoke šole.

Trgovske visoke šole ali akademije so: na Dunaji, v Gradci, v Inomostu, v Tridentu, v Chrudimu, v Pragi (dve) in v Trstu (dve).

Kdor hoče vstopiti v trgovsko akademijo, mora dokazati, da je zvršil z dobrim uspehom spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko.

B. Srednje šole.

Srednjih državnih šol za trgovske nauke v Avstriji ni in kar je takih zavodov, vsi so ali privatni ali korporacijski.

Na Slovenskem so sledeče trgovske srednje šole:

1.) Mahrova trgovska šola in trgovska nadaljevalna šola v Ljubljani (z nemškim učnim jezikom).

2.) Nedeljska trgovska šola v Celji (z nemškim učnim jezikom).

3.) Trgovska šola v Mariboru (z nemškim učnim jezikom).

4.) Trgovska nadaljevalna šola v Ptuiji (z nemškim učnim jezikom).

5.) Trgovska nadaljevalna šola v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

6.) Obrtnega društva trgovsko učilišče v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

7.) Trgovska nadaljevalna šola v Beljaku (z nemškim učnim jezikom).

8.) Edelesova trgovska šola v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

Šole za poljedelstvo, gozdarstvo in rudarstvo.

A. Visoke šole

imajo svrho, izobraziti slušatelje v dotični stroki popolnoma in kakor je primerno sedanjemu stanju znanosti. Kdor hoče vstopiti na kako visoko šolo, poljedelsko, gozdarsko ali rudarsko, imeti mora zrelostni izpit gimnazije ali realke.

Na Avstrijskem so visoke šole te vrste:

1.) Visoka šola za poljedelstvo in gozdarstvo na Dunaji;

2.) Rudarska akademija v Pribramu;

3.) Rudarska akademija v Ljubnem.

B. Srednje šole.

Srednjih šol poljedelskih, gozdarskih in rudarskih je v avstrijsko-ogerske monarhije cis

litvanski polovici šestnajst. Kdor hoče vstopiti v tako šolo, dokazati mora, da je zvršil z dobrim uspehom malo gimnazijo ali malo realko in da je star vsaj 16 let.

C. Male šole.

Male šole te vrste vzgajajo dijake tako, da jim je s časoma mogoče opravljati gospodarska dela manjših posestev, oziroma da si osvojé temeljne vednosti rudarske. Male šole so dvojne: ali so popolne kmetijske šole, ali pa šole za posebno kmetijsko stroko. Pogoji za vzprejem so blizu povsod jednaki, zahteva se namreč zvršena ljudska šola.

Take šole so na Slovenskem nastopne:

- 1.) Deželna kmetijska, vinarska in sadjarska šola na Grmu pri Rudolfovem;
- 2.) Deželna kmetijska šola v Celovci;
- 3.) Deželna kmetijska šola v Gorici;
- 4.) Deželna vinarska in sadjarska šola v Mariboru;
- 5.) Deželna rudarska šola v Celovci.

Strokovne šole za živinozdravstvo.

Kdor se hoče posvetiti živinozdravništvu, dovršiti mora dotične študije na

c. kr. vojaškem živinozdravniškem zavodu na Dunaji, kjer se je učiti tri leta.

Kdor hoče biti vzprejet, mora dokazati, da je zvršil z dobrim uspehom šesti razred gimnazije ali realke, oziroma položiti mora vzprejemni izpit, ki zahteva isto toliko znanja, kakor ga je dobiti v imenovanih šolah.

Podkovske šole.

Za vzgajanje dobrih kovačev, kateri mogó tudi živino zdraviti, urejeni sta na Slovenskem dve „podkovski šoli“ in sicer v Ljubljani (učni jezik slovenski) in v Celovci (učni jezik nemški).

Glasbene šole.

Na Slovenskem so nastopne glasbene šole, v katerih se mogó učenci naučiti svirati na vsa glasbila:

1.) Glasbena šola „Glasbene Matice“ v Ljubljani;

2.) Glasbena šola filharmoniškega društva v Ljubljani;

3.) Šola mestnega glasbenega društva v Celji;

4.) Pevska in glasbena šola filharmoniškega društva v Mariboru;

5.) Mestna glasbena šola v Gorici;

6.) Mestna glasbena šola v Trstu.

Navtiške šole

imajo namen, podajati bodočim mornarjem ono teoretsko znanje, katero jim je potrebno, da mogó službovati na trgovskih ladijah.

Na Avstrijskem so sledeče navtiške šole:

- 1.) Navtiška akademija v Trstu;
- 2.) Navtiška šola v Kotoru;
- 3.) Navtiška šola v Dubrovniku;
- 4.) Navtiška šola v Malem Lošinjju.

Vojaška učilišča.

Država ustanovila je mnogo vojaških učilišč, da v njih vzgoji potrebnih častnikov.

A. Visoke šole.

- 1.) C. kr. vojaška akademija v Dunajskem Novem Mestu.
- 2.) C. kr. vojaško-tehniška akademija na Dunaji.
- 3.) C. kr. pomorska akademija na Reki.

Kdor hoče vstopiti v jedno teh dveh učilišč, izkazati mora, da je dovršil gimnazijske ali realčine nauke ter prebil zrelostni izpit.

Vojaška akademija v Dunajskem Novem Mestu odgaja častnike za pehoto in konjištvo; vojaško-tehniška akademija na Dunaji pa za topničarstvo, za pijonirstvo in inženirstvo.

Pomorska akademija na Reki vzgaja pomorske častnike.

B. Srednje šole

imajo namen vzgojiti dobre vojake, kateri mogó postati častniki ter se dele na

1.) male vojaške realke, katerih je čvetero, in sicer v Güncu, v St. Pölten, v Eisenstadtu in v Kašavi, in na

2.) velike vojaške realke, kateri sta dve: v Weisskirchenu in v Fišavi.

C. Kadetne šole

imajo isti namen, kakor vojaške srednje šole.

Kdor hoče vstopiti v kadetno šolo, mora biti za vojaško službo telesno sposoben, vsaj 14 let star ter imeti potrebno znanje, katero je izkazati z vzprejemnim izpitom.

Kdor hoče vstopiti v vojaško učilišče, a se mu ni dovolilo brezplačno poučevanje, mora skrbeti, da se bo zanj plačevalo redno, kolikor je predpisano, a imeti mora tudi natančno določeno število obleke itd., kajti drugače se zavrne.

Za brambovske kadetne šole veljajo isti ukazi, kakor za druge vojaške šole.

Moji učitelji.

Ime	Predmeti, katere učé
Ravnatelj: Vodja razreda:	

Moji učitelji.

I m e	Predmeti, katere uče

Moji sošolci.

Ime	Opomnja

Moji sošolci.

I m e	Opomnja

Moji sošolci.

Ime	Opomnja

Moji sošolci.

Ime	Opomnja

Moji sošolci.

Ime	Opomnja

Zapisek do-

Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je dala

Naloga naj se odda

Zapisek do-

Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je dala

Naloga naj se odda

Zapisek do-

Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je.dala

Naloga naj se odda

1	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
II	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
III	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
IV	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
V	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
VI	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
VII	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
VIII	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
IX	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
X	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
XI	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku
XII	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku	1. septembra v 1. oddelku v 1. oddelku

Počitki na srednjih

kakor so določeni po ministerski naredbi

Skupina	Učilišča	Veliki počitki trajajo	Šolsko leto traja	Konec l. polletja je
I.	v Bolcanu, Meranu in v zapadni Galiciji	od 1. julija do 31. avgusta	od 1. septembra do 30. junija	dné 30. oziroma 29. januarija
II.	v iztočni Galiciji in v Bukovini	od 16. jul. do 31. avgust.	od 1. septembra do 15. julija	
III. a	na Gorenjem in Dolenjem Avstrijskem, Solnograškem, Koroškem, Kranjskem, Štirnem, Češkem, Moravskem, v Šleziji in na Predarlškem	od 16. julija do 15. septembra	od 16. septembra do 15. julija	v zadnjo soboto pred 16. februarjem
III. b	na Tirolskem (razven Bolcana, Merana in Rovereta) in v Trstu			
IV.	na Goriškem in v Istri	od 16. julija do 15. septembra	od 16. septembra do 15. julija	v zadnjo soboto pred 26. februarjem
	v Roveretu in v Dalmaciji	od 1. avgusta do 30. septembra	od 1. oktobra do 31. jul.	

šolah avstrijskih,

z dné 21. decembra 1875. l., štev. 19.109.

Prazniki tekom šolskega leta				
božični	predpustni	velikonočni	binkoštni	Drugi prosti dnevi
od 24. do 27. decembra	zadnji ponedeljek in zadnji torek	od srede pred velikonočno nedeljo do torka po velikonočni nedelji	od sobote pred binkoštno nedeljo do torka po binkoštni nedelji	1.) dné 4. oktobra, ker je cesarjev imendan, in 19. novembra, ker je cesarčin imendan. 2.) dné 2. novembra 3.) dva druga dneva, katera določi dotičnega učilišča ravnateljstvo
od 24. decembra do 1. januarija	—			
od 24. do 27. decembra	zadnji ponedeljek in zadnji torek			

Zapisek knjig:

Št.	Pisateljevo imé	Naslov knjige	Število zvezkov
9-8			
9-8			
10-12			
10-11			
9-10			
9-9			
11-6	Beneš, Ljudež	Cenik beračev	1 zvezek
11-7	Kavleček, Josip	Priloge k zgodovini slovenskega naroda	1 zvezek

Razreditev šolskih ur v zimskem polletji.

Ure	Ponedlj.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
8—9							
9—10							
10—11							
11—12							
2—3							
3—4							
4—5							
5—6							

Razreditev šolskih ur v letnem polletji.

Ure	Ponedlj.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
8-9							
9-10							
10-11							
11-12							
2-3							
3-4							
4-5							
5-6							

Evropski vladarji.

Imé vladarja		Leto in dan rojstva
1	Viljem, vojvoda brunšviški	25. aprila 1806
2	Leo XIII., papež	2. marcija 1810
3	Viljem III., kralj nizozemski	19. februar. 1817
4	Adolf, knez Schaumburg-Lippe	1. avgusta 1817
5	Kristijan IX., kralj danski	8. aprila 1818
6	Ernest II., vojvoda sasko-koburg-gothajski	21. junija 1818
7	Karl Aleksander, veliki vojvoda sasko-wei-	
	mar-eisenachski	24. junija 1818
8	Viktorija I., kraljica angleška	24. maja 1819
9	Friderik Viljem, vojvoda meklenburg-stre-	
	licki	17. oktobra 1819
10	Karol I., kralj würtemberški	6. marcija 1823
11	Waldemar, knez lipedtmoldski	18. aprila 1824
12	Jurij II., vojvoda sasko-meiningski	2. aprila 1826
13	Friderik Viljem, veliki vojvoda badenski .	9. septbr. 1826

Imé vladarja		Leto in dan rojstva
14	Ernest, vojvoda sasko-altenburški	16. septbr. 1826
15	Peter, veliki vojvoda oldenburški	8. julija 1827
16	Albert, kralj saski	23. aprila 1828
17	Oskar II., kralj švedski in norveški	21. januv. 1829
18	Karl, knez schwarzburg - sondershausenski	7. avgusta 1830
19	Franc Jožef I., cesar avstrijski	18. avgusta 1830
20	Jurij V., knez waldeški	14. januv. 1831
21	Friderik, vojvoda anhalt-desavski	29. aprila 1831
22	Henrik XIV., knez Reuss-Schleiz	28. maja 1832
23	Leopold II., kralj belgijski	9. aprila 1835
24	Ludovik IV., veliki vojvoda hesenski	12. septbr. 1837
25	Karl I., kralj rumunski	20. aprila 1839
26	Ivan II., knez liechtensteinski	5. oktobra 1840
27	Nikola I., knez črnogorski	25. septbr. 1841

Imé vladarja

Leto in dan
rojstva

28	Abdul Hamid, sultan turški	22. septbr.	1842
29	Umberto I., kralj italijanski	14. marcija	1844
30	Alksander III., car ruski	10. marcija	1845
31	Jurij I., kralj grški	24. dec.	1845
32	Henrik XXII., knez reuss-greuški	28. marca	1846
33	Oton, kralj bavarski	27. aprila	1848
34	Friderik Franc III., veliki vojvoda mecklen- burg-schwerinski	22. julija	1848
35	Albert, knez monakovski	13. novbr.	1848
36	Viljem II., cesar nemški in kralj pruski	27. januv.	1859
37	Ferdinand I., knez bolgarski	30. maja	1861
38	Karlos I., kralj portugalski	28. septbr.	1863
39	Aleksander I., kralj srbski	14. avgusta	1876
40	Alfonz XIII., kralj španski	17. maja	1886

Deželni šolski nadzorniki.

Slovenske srednje in ljudske šole nimajo skupnega nadzorstva, nego podrejeni so raznim nadzornikom v posamnih kronovinah in ti so:

I. **Josip Šuman**, c. kr. deželni šolski nadzornik za srednje in ljudske šole na Kranjskem; sedež: Ljubljana.

II. **Dr. Ivan Zindler**, c. kr. deželni šolski nadzornik za srednje šole na Štajarskem in Koroškem; sedež: Gradec.

III. **Dr. Konrad Jarz** c. kr. deželni šolski nadzornik za učiteljišča in ljudske šole na Štajarskem; sedež: Gradec.

IV. **Dr. Jos. Gobanz**, vitez reda železne krone III. vrste, c. kr. dež. šolski nadzornik za učiteljišča in ljudske šole na Koroškem; sedež: Celovec.

V. **Dr. Egidij Schreiber**, c. kr. velike realke ravnatelj in dež. šolski nadzornik za italijanske ljudske šole na Goriškem in v Gradiški; sedež: Gorica.

VI. **Viktor Leschanofsky**, c. kr. dež. šolski nadzornik za srednje šole v Trstu, Istri in na Goriškem in za nemške ljudske šole v teh deželah; sedež: Trst.

VII. **Anton Klodič** vitez Sabladoski, c. kr. deželni šolski nadzornik za slovenske, hrvatske in italijanske ljudske šole v Trstu in okolici in v Istri, za slovenske ljudske šole na Goriškem in v Gradiški, za učiteljišča v Istri in v Goriški ter za slovanske predmete na srednjih šolah v Primorji; sedež: Trst.

VIII. **Ferd. Osnaghi**, ravnatelj trgovinske in navtiške akademije v Trstu, za navtiške šole v Istri in v Dalmaciji; sedež: Trst.

Pregled slovenske književnosti.

Narod in jezik slovenski.

Narod slovenski šteje blizu $1\frac{1}{2}$ milijona duš in prebiva na Kranjskem, na južnem Štajerskem, na Primorskem, potem v videmskem okrožji na Italijanskem in v nekaterih županijah na Ogrskem. Jezikoslovci trdé, da so na Hrvatskem živeči kajkavci tudi Slovenci, a ker se oni sami prištevajo Hrvatom, se nanje ni ozirati.

Vsi slovanski rodovi bili so v prâstarih časih jeden jedin narod, a čim bolj so se množili in razširjali, tembolj so se jezikovno cepili. Narod slovenski ločil se je zajedno z drugimi rodovi od slovanskega debla najkasneje tedaj, ko se je preselil iz zakarpatskih krajev v svojo sedanjo, nekoč dosti večjo domovino. Kdaj se je to zgodilo, tega zgodovinarji še niso dognali. Nekateri trdé, da so Slovenci že pred selitvijo narodov stanovali v Noriki, dočim učé drugi, da so se naselili tod šele koncem šestega ali začetkom sedmega veka. Od tiste dôbe razvija se narod slovenski v jezikovnem oziru

povse samostalno, na njega kulturno življenje pa sta največ uplivala sosedna mu velika naroda, nemški in italijanski, najmanj pa — izvzemši morda dobo Cirílovo in Metodovo — slovanski bratje.

Jezik slovenski pripada skupini jugoslovanskih jezikov in je najbližji sorodnik stari slovenščini, nikakor pa ne nje neposredni naslednik. Ko je cvetela staroslovenska književnost, bila sta si oba slovanska jezika, stari ali panonski in novi ali noriški, dosti bližja, kakor sedaj. Novoslovenski jezik premenil se je tekom stoletij v svoji slovniški sestavi, obrusil je nekatere glasove n. pr. hohnike ter se sploh razvijal po svojih posebnih zakonih, prav tako, kakor vsi drugi slovanski jeziki po svojih. Ker se slovenski jezik do 16. véka ni negoval in je bil narod politično razcepljen, odtujili so se posamni narodovi deli drug drugemu tako, da so celó pozabili vkupno ime ter je nadomestili s krajnim imenom. To pa je izdatno pospeševalo naravno drobljenje slovenskega jezika v manjša razrečja, kar je zaustavila šele v novi dobi vzbudivša se narodna zavednost, ki je rodila slovensko književnost. Literatura združuje narodne vejice ter spaja v jedno jedino celoto vsa razrečja, nastala nekdam po klimatičnih, topografičnih in drugih uplivih; in kakor so dijalektične posebnosti že

do današnjega dne izginile iz književnega jezika skoro do cela, tako ginevajo tudi iz živega govora tembolj, ker je razlika med književno slovenščino in med razrečji nebstvena in neznatna in je prav zato književni jezik lahko postal vkupna last vsega naroda.

Slovensko pismo.

Dokler so bili Slovenci pogani, imeli so sicer neke vrste narodno pisavo, to je, beležili so s črtami in rezami, a do današnjih dnij se ni ohranil noben spomenik s to pisavo. Tudi cirilica in glagolica nista imeli nikdar trdne zaslombe v nas, čeprav je cvetela staroslovenska književnost v najbližji soseščini. Tiste mnogobrojne glagolske listine in knjige, katere se nahajajo tu in tam po Slovenskem, zanesli so sem za časa turških vojen hrvatski begunci. Ti rabili so tudi v naših krajih nekaj časa glagolico, a čim so se z narodom pomešali, zavrgli so svojo pisavo.

Najstarejši spomeniki slovenskega jezika pisani so z nemškimi črkami in tudi Trubarju rabile so iz početka nemške pismenke. Šele pozneje, ko je uvidel, da nemške pismenke ne zadoščajo za izražanje slovenskih glasov, poprijel se je latinskih in je prikrojil primerno

slovenskim potrebam Sodobnik njegov, Adam Bohorič, uredil je to abecedo dosledno in logično in ta, bohoričica imenovani pravopis rabil se je v slovenski književnosti skoro do druge polovice 19. veka. Začetkom tega stoletja, ko se je začelo znanstveno negovanje slovenskega jezika, pripoznalo se je sicer splošno, da je bohoričica nedostatna, a vsi poskusi, nadomestiti jo z drugo, prikladnejšo abecedo, zadevali so ob odpor in se končno izjalovili. Kopitar baval se je s tem vprašanjem mnogo let, prehitela sta ga pa Metelko in Danjko, toda narod njunih nasvetov ni odobril, ampak se po hudi domači borbi oklenil od Hrvata Ljudevita Gaja po češkem uzoru sestavljene gajice, čeprav je zelo nepopolna. Gajico rabimo še dandanes in ona nas druží vsaj v pisavi s Hrvati in Čehi.

Narodno pesništvo.

Duševno življenje vsakega naroda je tako staro, kakor narod sam, in prvi njega izraz so narodne pesmi, bajke in pravljice. Vse, kar narod čuti, kar ga veseli, žalostí in boli, ljubezen in sovraštvo, vse, kar misli o sebi, o svetu, o naravnih in čeznaravnih rečeh, vse, kar je doživel, malega in velikega, vse izraža in si tolmači v pesmih, bajkah in pravljicah.

Narodne pesmi so dvojne, epične in lirične. Epične pesmi stvarjali so samo narodi, v katerih je bilo javno življenje viharo in močno razvito. Kjer so se vršile velike vojne in ljuti boji, kjer so se godili znameniti čini in se borili hrabri junaki, tam so se porajale epične pesmi, katerim so takšne dogodbe predmet. Mordà so silne borbe za poganstvo in narodno samostalnost rodile tudi v Slovencih narodno epiko, a umrla je popolnoma, tako da ji poznamo komaj sledí. Da se je to zgodilo, tega ni toliko krivo stoletno suženstvo naroda, ampak v prvi vrsti provzročila je to krščanska vera, uvedena z ognjem in mečem, potem pa nemški živelj sploh, ki je preplaval ves slovenski svet, se z narodom tekom časa pomešal in mu celó otel ter potujčil prav tiste kraje, kjer so se vršile velike dogodbe in kjer se je vsled živega utisa mogla najprej pojaviti tudi narodna pesem. Za časa velikih turških vojen pognala je sicer epika zopet kali, a bili so slabotni, kajti narod slovenski izgubil je bil tedaj že čut za samostalnost, boji tičali so se ga samo materijelno. — Mimo epičnih pesmij imeli so poganski Slovenci tudi verske in obredne pesmi in teh se je nekaj ohranilo do naših dnij. Krščanstvo jim je seveda premenílo deloma jedro, deloma samo lice, vendar najdemo v njih mnogo poganskih elementov.

Poleg teh ustvaril je pa narod še mnogo drugih, prav v krščanskem duhu zloženih pesmij. — Najlepše so slovenske lirične ali ženske pesmi, ker se v njih čustveno življenje naroda zrcali v vsi prirodni svoji krasoti in čednosti. Žal, da so tudi na ženske pesmi močno uplivali sosedni Nemci in Italijani ter v narodu udušili čut za njegove pesmi posebno narodno lepoto.

To isto, kar je glede vsebine, izvirnosti in upliva krščanstva ter tujih narodov rečeno o pesmih, velja tudi o bajkah in pravljicah. Dodati je le še, da se nahajajo v narodnih pesmih, bajkah in pravljicah tudi takšne reči, katere so lastne še drugim narodom, slovanskim in neslovanskim. To so prinesli Slovenci iz svoje pradomovine, to jim je last še izza časa, ko so bili vsi arijski plemeni jeden rod, to jim pripada tako, kakor vsakemu drugemu narodu.

V Slovencih začelo se je narodno blago zbirati šele jako pozno in zategadelj se ga je mnogo pogubilo. Kar se je ohranilo, izgubilo je sicer tekom vekov mnogo svoje prvotne originalnosti, a navzlic temu je skoro jedini pripomoček spoznati slovenskemu narodu glavo in srcé.

Slovenščina pred Trubarjem.

Čim so si osvojili Nemci slovensko zemljo in si podvrgli narod, začela se je doba germanizacije, katera še do današnjega dne ni ponehala. Nekaj časa ohranil si je sicer slovenski jezik izvéstne pravice, a nemško plemstvo, naseljeno po vsi deželi, in nemško mestjanstvo skrbelo je za to, da je postal vladajoči jezik nemščina. Na slovenskega kmeta se ni bilo treba ozirati, saj je bil suženj in brezpraven. Tudi uradom služila je izključno nemščina in slovenščina rabila se je le toliko, kolikor je bilo neobhodno potrebno za porazumljenje. Tako je bilo pred Trubarjem, tako po Trubarju vse do naše dobe. Celo v cerkvi ni imel jezik slovenski varnega zavetišča, kajti čestokrat oznanjali so slovenskim vernikom besedo božjo trdi nemški duhovniki. Država, plemstvo, mestjanstvo in cerkev vse je bilo v nemških rokah, samo kmet je bil Slovenec, a zavedal se svoje narodnosti ni. Kako tudi! Suženj je bil in se je komaj zavedal, da je človek in da ima človeške pravice.

V takšnih razmerah se ni mogla roditi slovenska književnost. Do Trubarja ni nihče pisal v slovenskem jeziku, kar se je ohranilo jezikovnih spomenikov iz tiste dobe, vsi so pisani samo v izvesten namen in v praktično.

porabo. Po številu jih je le malo, najvažnejši so takoimenovani brizinski spomeniki.

Brizinski spomeniki, najdeni l. 1807. v monakovski knjižnici, kamor so prišli s knjigami brizinskega škofa Abrahama, so trije spiski, spisani v devetem ali najkasneje začetkom desetega veka. Najbrž spisali so jih oznanjevalci krščanstva za porabo med koroškimi Slovenci. Prvi spomenik obsega „očitno spoved“, drugi „homilij“, na tretjem pa beremo „spovedno molitev“. Jezik, v katerem so z latinskimi pismenkami pisani ti spomeniki, je dosti lep in čist, a razlikuje se bistveno od sodobne stare slovenščine.

Drugih starejših spomenikov slovenskega jezika — če ne upoštevamo napisa na vojvodskem stolu na gosposvetskem polji pri Celovci, kjer so koroški vojvode prisegali v slovenskem jeziku, — nimamo.

Iz poznejšnjih vekov ohranile so se le neznatne reči, tako odlomek neke pesmi v čast device Marije iz 14. stoletja; drobni spomenik, katerega je našel Miklošič, in celovski „očenaš“ sta iz 15. veka in tako tudi rokopis kranjskega mesta; gorski zakon štajerski je iz 16. veka.

Tako borni ostanki pač potrjujejo nazor, da je bila slovenščina pred Trubarjem brez nobene veljave, da je v vsem javnem življenju vladala izključno le nemščina.

Protestantska doba.

Protestantizem vzbudil je narod slovenski iz stoletnega snu in ustvaril slovensko književnost. Lutrova nova vera širila se je naglo po vseh deželah, kjer so bile za to ugodne razmere, in prišla tudi v Slovence. Oklenili so se je najprej omikani stanovi, mestjani, plemenitaši in deloma duhovniki, a da bi jo razširili in ji pridobili narod, poprijeli so se dotlej zaničevane slovenščine. Novoslovenska književnost je cerkvenega početka in da niso začeli oznanjevatelji protestantizma pisati slovenskih knjig, težko da bi se bili njih katoliški nasprotniki lotili tega istega dela, a hoteč izpodbijati klin s klinom, nadaljevali so v svojem zmislju to, kar so bili protestantje začeli.

Oče slovenski knjigi, Primož Trubar, porojen l. 1508. na Rašici pri Vélikih Laščah, je bil sin bornih kmetских roditeljev. Šolal se je na Reki, v Solnogradu in na Dunaji ter bil najprej duhovnik v Trstu, potem v Loki pri Zidanem mostu in župnik v Laškem, od koder je prišel l. 1544. za kanonika v Ljubljano. Že na Štajerskem širil je na tajnem novo vero, v Ljubljani pa se je izrekel javno zánjo in stanovi podelili so mu mesto pastorja v bolniški cerkvi ljubljanski, kamor so ljudje hrpoma prihajali poslušat ga. Že l. 1847. pa je moral

Trubar bežati na Nemško. V Rotenburgu spisal je prvi slovenski knjigi „Anu kratku podučene, s katerim vsak človek more v nebu priti“ in abecednik s krščanskim naukom. Ti knjižici sta bili natisnjeni v Tubingu l. 1550. Pozneje pridobil je Trubar sodelavca, bivšega škofa koperskega P. P. Vergerija in znamenitega pokrovitelja Ivana barona Ungnanda (* 1493 † 27. dec. 1564). kateri je l. 1559 ustanovil v Urahu lastno tiskarno in bogato podpiral izdavanje slovenskih in hrvatskih protestantskih knjig. Še predno je ustanovil Ungnad tiskarno, obelodanil je Trubar evangelij sv. Matevža (l. 1555.) tiskanega z latinskimi črkami in tudi abecednik ter „Ena molitov tih krščenikov.“ Dve leti kasneje izšel je „Ta pervi del tiga noviga testamenta“, dočim je izdal drugi del v štirih presledkih od l. 1560.—1577. V novi Mandelčevi tiskarni v Ljubljani izšel je l. 1579. Krščanski nauk z nekaterimi psalmi in duhovnimi pesmimi, l. 1582. pa v Tubingu „Ta celi novi testament.“

Stanovi kranjski, uneti za protestantizem in ceneč zasluge Trubarjeve, klicali so tega najodličnejšega oznanjevalca nove vere večkrat na Kranjsko in on se je tudi res večkrat vrnil v domovino, a vselej je moral zopet bežati na Nemško, kjer je neprestano deloval na slovstvenem polju. Na Nemškem služboval je kot

dušni pastir v raznih krajih, naposled v Leringenu pri Tubingu. L. 1566. izdal je „Ta celi psalter Davidov“, a po njegovi smrti l. 1595. izšel je njegov prevod Lutrove „hišne postile“. Umrl je v Derendingenu dné 28. junija 1586.

Trubar je udaril temelj slovenski književnosti, nasledniki njegovi pa so nadaljevali začeto delo z najlepšim uspehom, dokler ni protireformacija kakor mrzla slana pomorila bogatega cveta. Od protestantskih pisateljev slovenskih znani so sosebno še trije, Dalmatin, Bohorič in Krelj.

Jurij Dalmatin, porojen na Krškem, umrl je dne 31. avgusta l. 1589. v Ljubljani. Preložil je na slovenski jezik sv. pismo in „pentatevh“ in sicer v jezikovnem oziru dosti bolje od Trubarja. Da se ustanovi jednota v jeziku in pisavi, sestavil je ravnatelj kranjskih učilnic Adam Bohorič za tisto dobo izvrstno slovnico in določil pravopis. Znamenita ta knjiga, naslovljena „Arcticae horulae succisivae de Latino-Carniolana literatura ad latinae linguae analogicam accommodata, unde Moskovitiae, Rutenicae, Polonicae, Boemicae et Lusaticae linguae cum Dalmatica et Croatica cognatio facile deprehenditur . . .“ izšla je v Witenbergu l. 1584. Četrty odlični protestantski pisatelj je Boštjan Krelj (Sebastianus Krellius), pomočnik Trubarjev pri pisanji krščanskega nauka s

psalmi in prelagatelj Spangenbergove postile, katere prvi del je izšel l. 1567. v Ratisboni, vsa pa je bila natisnjena v Ljubljani l. 1578. Krelj umrl je l. 1569.

Ti začetniki slovenske književnosti niso pisali Bog zna kako uzornega jezika, bili so samouki. Zlasti Trubarjevega jezika ni moči hvaliti, dočim sta pisala Krelj in Dalmatin že mnogo bolje. Narod prebiral je te v tisoč in tisoč izvodih razširjene spise s slastjo in se goreče oklenil nove vere, a s kruto silo izvedena protireformacija udušila je protestantizem, prvi duševni proizvodi k novemu življenju vzbujenega naroda pa so bili sramotno sežgani na grmadi.

Doba protireformacije do Vodnika.

Protestantizem trebil se je sicer z ognjem in mečem, a ukoreninil se je bil v narodu tako zelo, da protireformacija ni napredovala tako hitro, kakor je želel goreči ljubljanski vladika Tomaž Hren (Chrön), porojen v Ljubljani dne 13. novembra l. 1560, umrl dne 10. februarja l. 1630. Zaklet sovražnik protestantizma, sicer pa bistroumen in učen, spoznal je Hren hitro, da je razširjevanje protestantskih naukov največ pospeševala slovenska knjiga in ukrenil je porabiti to sredstvo v svoje namene. L. 1612.

izdal je v Gradci „evangelije in liste“, katera knjiga, pisana spakedrano v dosti slabši slovenščini, kakor so jo pisali protestantski pisatelji, je doživela štiri natise. Po Hrenu vzpodbujeni lotili so se tudi drugi duhovniki pisateljevanja. Ljubljanske stolne cerkve dekan Mihael Mikec izdal je l. 1615. v Avgzburgu „Ta mali katekizmus“, jezuit Janez Čandik, rodом iz Višnje gore, pa je l. 1618. obelodanil „Catechismus Petra Canisia“. Novomeški kanonik Matija Kastelec (1620—1688) spisal je več knjižic, prvi kranjski zgodovinar Janez Ludovik Schönleben (1618—1681) priredil je četrto izdajo Hrenove knjige ter ji dodal sedem duhovnih pesmij, kratek katekizem in nekatere molitve. Župnik v Šmartnem pri Tuhinji France Paglovec preskrbel je četrto izdajo Hrenove knjige, kapucin Joannes Vipacenses, rojen pri Sv. Križu blizu Vipave, umrl l. 1714 v Gorici, pa je v letih 1690—1700 objavil štiri zvezke slovenskih propovedij.

Ta literarna, čeprav samo izvestnim namenom služeča in gotovo dosti borna delavnost oživela je vendar vsaj deloma veselje za čitanje, vzpodbujala pisatelje in sploh budila narodno zavest. Ljubezen do domovine in do slovenskega jezika unela je tudi nekatera gosposka srca, zlasti ko je stopil v javnost Valvasor, učen in patrijotični vitez, ki je

spisal sloveče delo „Ehre des Herzogthums Krain“ ter po nji seznanil izobraženi svet s Slovenci.

Navzlic tej delavnosti pa se le ni razvilo književno delovanje tako, kakor je bilo želeti. O umetniškem stvarjanju ni ne duha ne sluha. Novomeški menih o. Hipolit, rojen l. 1684., umrl l. 1722., izdal je sicer l. 1715. v drugič Bohoričevo slovnico, priredil tudi l. 1719. prevod slovečega dela Tomaža Kempenčana, a tako delovanje je komaj imenovati književno stvarjanje, prav tako tudi ne Ivana Žige Popoviča (* l. 1705 v Arclinu pri Celji, umrl kot profesor na dunajskem vseučilišči l. 1774. v Petersdoru), Žig. Golla in Štefana Kemperleta delovanja. Častna izjema je samo ogrski Slovenec Štefan Küzmič, čigar v ogrski slovenščini z madjarskim pravopisom pisani „novi zakon“ (l. 1771.) se v jezikovnem pogledu odlikuje od drugih podobnih spisov. Jezik postal je v tej dobi propadanja uprav barbarsk, a do viška dotiral je to degeneracijo mož smešnega spomina o. Marko Pohlin. Ta je prouzročil krizo, kateri je sledila zdrava reakcija, roditeljica nove književnosti.

Pohlin, porojen v Ljubljani dne 13. aprila 1735. l., vstopil je l. 1755. v red bosonogih avgustincev v Mariabrunnu pri Dunaji. L. 1781. prišel je v Ljubljano a ostal tu le deset let

potem pa se vrnil v Mariabrunn, kjer je umrl dne 5. februarja l. 1801. Pohlin je bil izobražen, celo učen mož in mogel bi bil svojemu narodu izdatno koristiti, da ni imel nesrečne manije. Po sili hotel je popraviti slovenski jezik, ne da bi poznal čista narečja, in zato niso mnogoštevilne knjige njegove — izvzemši nekatere praktičnim potrebam ustrezajoče — nikdar prešle v narod. L. 1768. izdal je slovnico slovenskega jezika in to nemški pisano, l. 1782. pa slovarček, a potem vrstila se je knjiga za knjigo, vse pisane v strahovito zdivjanem, samovoljno spakedranem jeziku. Žal, da si je Pohlin pridobil mnogo posnemovalcev, kateri so prav kakor on brez usmiljenja mrcvarili v svojih spisih slovenski jezik in napravili dosti več škode, kakor koristi. Odpor proti temu počenjanju ni izostal, a minolo je več desetletij predno je bilo moči izkoreniti in uničiti od Pohlina in njegovih posnemovalcev zasajeno plevel.

Največjo zaslugo sta si za to stekla katoliška duhovnika Jurij Japelj in Blaž Kumerdej.

Jurij Japelj, rojen dne 11. aprila 1744. l. v Kamniku, umrl kot kanonik v Celovci dne 11. oktobra 1807., imenovan malo dnij poprej škofom tržaškim, uvidel je, da treba Sloven-
cem preskrbeti v lepem, nepokvarjenem jeziku
pisanega berila in okoli l. 1770 lotil se je zna-

menitega dela, začel je prelagati sveto pismo. Podpirali so ga zlasti Blaž Ku mer dej, učeni jezikoslovec, rojen l. 1738. na Bledu, umrl leta 1805., I. Rihar, Jože Škrinar in drugi. Že l. 1784. izšel je prvi del „svetega pisma novega zakona“, in istega leta tudi drugi del. S to knjigo postavila sta si Japelj in Kumerdej trajen spomenik in mnogo pripomogla, da je slovensko knjigo ljubeče občinstvo zavrglo Pohlinove novotarije. „Stari zakon“ sv. pisma izdelali so Japelj in pomočniki od l. 1791. do l. 1802. — Vrh tega izdal je Japelj še več drugih nabožnih knjig, spisal v nemškem jeziku l. 1807. slovensko slovnico, priredil drugo izdajo Bohoričeve slovnice, preložil Metastazijevo spevigrado „Artaxerxes“ in več pesmij ter bil tako pravi oznanjevalec boljših časov.

Japeljev vzgled obudil je še mnogo drugih pisateljev in upliv njegovih spisov prestopil je tudi meje kranjske kronovine. Jezuvit Osvald Gutschman, rojen l. 1727. v Grabštajnu na Koroškem, umrl l. 1790. v Celovci, je spisal in l. 1777. obelodanil „Windische Sprachlehre“, l. 1789. pa „Deutsch-windisches Wörterbuch“. Štajerski duhovnik Lavoslav Volkmer, rojen pri Ljutomeru l. 1741., umrl blizu Ptuja dne 4. februarja l. 1816., zložil je v domači, preprosti besedi nekdanj zelo priljubljene „Fabule in pesmi“, potem „cerkvene pesmi“ in mnogo nabožnih

knjižic; avgustinec Feliks Dev, umrl l. 1786., učenec Pohlinov, zložil je opero „Belin“, katero je uglasbil Jakob Zupan, mnogi pa so začeli pisati v slovenskem jeziku tudi popularno-znanstvene, zlasti zdravoslovne spise, tako da je bil dán temelj, na katerem sta začela zidati Valentin Vodnik in Anton Linhart, s katerima se začne nova doba v slovenski književnosti, doba, v kateri se je jela gojiti literatura kot kulturno sredstvo in kot umetnost.

Od Vodnika do „Novic“.

Koncem minolega veka ustanovili so učeni krogi v Ljubljani posebno društvo „Academia operosum“, katere so se začeniši s Pohlinom oklenili tudi skoro vsi slovenski pisatelji. V ti družbi navzel se je marsikdo narodnega duhá in se unel za narodno književnost. V vrsti njenih članov bil je tudi Anton Linhart, sodobnik in prijatelj Vodnikov.

Linhart se je rodil l. 1756. v Radovljici, bil okrožni komisar, tajnik deželnega glavarstva in okrajni šolski nadzornik ter je umrl v Ljubljani l. 1795. V svoji mladosti bavil se je z nemško literaturo; l. 1788. do 1791. izdal je za one čase izvrstno knjigo „Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen süd-“

lichen Slaven Oesterreichs“, a za slovensko književnost pridobil si je posebne zasluge s tem, da je za domače razmere prikrojil nemško igro „Die Feldmühle“ in to pod naslovom „Županova Micika“, ter slovečo francosko igro „Le mariage de Figaro“, katera je znana kot „Veseli dan ali Matijček se ženi“. Ti dve igri predstavljali sta se na ljubljanskem odru in pridobili marsikôga za narodno reč.

V Ljubljani živel je tedaj plemenit mož, naudušen za vse, kar je lepo, vzvišeno in pošteno, Žiga baron Cojz, imovit aristokrat, pri katerem so se zbirali vsi tedanji pisatelji slovenski. Japelj, Kumerdej, Linhart, Vodnik, Kopitar in drugi. Cojzu omilila se je bila slovenščina in z izredno veledušnostjo podpiral je vsako narodno podjetje. Zbiral je slovenske knjige, vzpodbujal Linharta, Vodnika in Kopitarja, a tudi sam prijel za peró. Prav njemu gre zasluga, da je slovenski literaturi pridobil svetli zvezdi Vodnika in Kopitarja. Cojz je bil porojen v Trstu l. 1747., umrl pa je v Ljubljani dne 10. novembra 1819.

Valentin Vodnik je prvi slovenski pesnik. Rodil se je dne 3. februarja 1758. l. v Gorenji Šiški nad Ljubljano; l. 1775. ustopil je v frančiškanski red, a že l. 1784. zopet izstopil. Že l. 1773. zložil je na prigovarjanje Marka Pohlina nekaj pesmij, a ko se je seznanil z Lin-

hartom in Cojzom, poprijel se je resno književnega delovanja. V „Pisanicah“ za leto 1781. natisnjeni so bili poetiški njegovi prvenci. — Po naročilu barona Cojza spisal je l. 1795. „Veliko pratiko“, katera se je narodu močno pri- kupila. Vodnik služboval je kot kapelan v Sori, na Bledu, v Ribnici in končno v Koprivniku v Bohinju, od koder je prišel v Ljubljano, kjer je postal l. 1798. gimnazijski učitelj pesništva in govorništva ter se intimno seznanil z baronom Cojzom. Kot duhovnik v Ljubljani lotil se je Vodnik za tisti čas in za tedanje slovenske razmere velevažnega a tudi veletežavnega dela, ustanovil je prvi slovenski časnik. Od l. 1797. do l. 1800. izhajale so „Lublanske Novice“ in če se tudi niso mogle vzdržati, vender so koristile mnogo v vsakem oziru. Na prigovarjanje svojih prijateljev zbral je Vodnik tudi najboljše svojih pesmij ter jih izdal l. 1806. kot „Pesme za poskušino“, plod njegovih zgodovinskih studij pa je bila l. 1809. na Dunaji izdana knjiga „Geschichte des Herzogthums Krain, des Gebietes von Triest und der Grafschaft Görz“, katera se je dolgo let rabila tudi v šolah.

Velike vojne, katera je bila Avstrija s Francijo, napotile so Vodnika, da je zložil mnogo vojaških pesmij, — „Pesmi za brambovce, 1809.“ — ki so se hitro med narodom

udomačile, a ko je Napoleon osvojil slovenske dežele, je združil v kraljevino Ilirijo in dal slovenskemu jeziku pravice, kakeršnih prej ni imel, vzkipelo je rodoljubno srce Vodnikovo in pesniški genij obsenčil je tega plemenitega in zavednega Slovenca, da je zložil najlepšo svojo pesem, slavospev narodnemu prerojenju in prebujenju „Ilirijo oživljeno“. Francoska uprava imenovala je Vodnika ravnateljem vseh srednjih in nižjih šol. Spisal je tedaj več šolskih knjig, tako francosko slovnico (1811), „Pismenost ali gramatiko“ in dva abecednika. Francozom ni bilo sojeno, ustanoviti se stalno na Slovenskem; kmalu so se morali umakniti, Ilirija se je zopet razkosala in — avstrijska vlada kaznovala je Vodnika za njega slavospev z odpustom iz službe, ostal je le še začasni učitelj italijanščine ter umrl siromašen dne 8. januvarija 1819.

Vodnikove zasluge za slovensko književnost so velikanske. Ne samo, da je očistil jezik, zbiral gradivo za slovar in pisal za praktično življenje potrebne knjige, ustanovil je tudi prvi slovenski časnik, s svojimi ljubeznivimi domačimi pesmimi povzdignil pesništvo, obudil narod in pisatelje in tako v polni meri zaslužil večno hvaležnost svojega naroda.

V Cojzovi hiši občeval je Vodnik tudi z Jarnejem Kopitarjem, poznejšim slovečim

slavistom ter ga zajedno vzpodbujal, da se je začel temeljito baviti s slovenskim jezikom. Kopitar, rojen dne 21. avgusta 1780. l. v Repnjah, umrl kot dvorni svetnik in skriptor dvorne knjižnice na Dunaji dne 11. avgusta 1844. l., izdal je l. 1808. izvrstno svojo slovnico „Grammatik der slavischen Sprache in Krain, Kärnten, Steyermark“, ki je silno uplivala na vse tedanje pisatelje in slovničarje. Kopitar sicer ni nikdar ničesar pisal v slovenskem jeziku, a v mnogobrojnih svojih jezikoslovnih spisih, katerih najvažnejši je sloveča „Glagolita clozianus“ (1836.), nagromadil je obilo ne samo slovanščine sploh, nego tudi slovenščine posebe tikažočih se rečij, ter je tako neposredno uplival na ves razvoj slovenskega jezikoznanstva. Kot slavist pridobil si je Kopitar svetovno znano ime.

Zajedno z Vodnikom in Kopitarjem stopili so še nekateri drugi pisatelji v javnost. Tu in tam prijel je rodoljuben mož za pero, zlasti mnogoštevilno pa so se oglašali jezikoslovci. Ivan Primic (* Zalogom pri Šmariji l. 1785., † v Gradci l. 1823.) izdal je mimo drugih spisov l. 1814. „nemško slovenski bukvar“, Janez Šmigoc, (* v Halozah l. 1786., † l. 1829.), spisal je „Theoretisch - practische windische Sprachlehre“ (1812) ter tudi pomagal, da je dobil Vodnik dovoljenje izdavatati „Novice“. V

tej filologični dobi stopil je v javnost Matej Ravnikar. Rojen v Vačah dné 20. sept. 1776 posvetil se je duhovskemu stanu in umrl kot vladika tržaški dné 20. novembra 1845. Ravnikar pridobil si je posebne zasluge za književnost s tem, da je v vseh svojih nabožnih ali šolskih knjigah pisal najčistejšo slovenščino, kakor še nihče pred njim in tako izdatno uplival na lepoto zloga in jezika pisateljev. Od njegovih del so najvažnejše „Zgodbe svetega pisma“ (1815, 1816 in 1817). S pomočjo Cojza in Kopitarja izposloval je Ravnikar od vlade, da je dovolila ustanoviti stolico slovenskega jezika v bogoslovnici. Tudi vrstnik njegov Urban Jarnik, rojen 11. majnika l. 1784. na Potoku v Zilski dolini, umrl v Blatnogradu dné 11. junija 1844, deloval in storil je mnogo za očiščenje slovenščine. L. 1829. obelodanil je korenito pisano knjigo „Versuch eines Etymologischen der slovenischen Mundart in Inneroesterreich“, marljivo zbiral gradivo za slovar, zložil nekoliko pesenc in spisal več knjig. Menj srečen je bil l. 1787. pri Radgoni porojeni Peter Danjko. Spisal je sicer mnogo dobrih del v svojem narečji, a v knjigi „Lehrbuch der windischen Sprache“ nasvetoval je neokretno po bohoričici sestavljeno abecedo, katere so se poprijeli le ožji njegovi rojaki, vsed česar se je začelo nepotrebno in škodljivo cepljenje v abe-

cedi, katero je pozneje po Metelku prikipelo na Kranjskem do viška in prouzročilo velik razpor in srdito literarno pravdo. Danjko umrl je l. 1872. v Veliki nedelji. Od drugih pisateljev te dobe omeniti je še Janeza Zalokarja (* dné 26. junija 1792. l. v Šmarjeti pri Vinici † dné 7. septembra 1872. v Ljubljani); Antona Kremplja († pri Radgoni l. 1790., † l. 1844.); Friderika Barago (* dné 29. junija 1797. v Dobrčah, † 19. januarija 1868.); goriškega pesnika in buditelja Valentina Staniča (* dné 12. februarja 1774. l. v Bodreži, † 29. aprila 1847); izdajatelja lepe zbirke „Koroške ino Štajerske pesme“ Matijo Ahacelja (* dné 24. februarja 1779 v Šentjakobski fari v Rožni dolini na Koroškem † dné 23. novembra 1845 v Celovci); narodnega pevca Miho Andrejaša, Kolomana Kvasa in Franca Veretija.

Vse te pisatelje pa je nadkrilil po temeljitnem jezikovnem znanji in splošni omiki Frančišek Metelko, rojen dné 14. julija 1789. l. v Škocijanu pri Dobravi na Dolenjskem, posvečen 1814. l. za duhovnika, † v Ljubljani dné 27. dec. 1860. l. Nekaj časa služboval je kot kape lan v Gorjah, a že 1815. l. prišel je v Ljubljano ter bil 1817. l. imenovan pravim učiteljem na novoosnovani stolici slovenskega jezika v bogoslovnici, zajedno pa prevzel po Vodnikovi smrti mesto učitelja italijanskega jezika na

liceji. Baveč se temeljito s slovnico jezika slovenskega, izprevidel je Metelko hitro, da bohoričica nikakor ne zadošča, katere misli so bili do malega tudi vsi drugi boljši pisatelji. Že l. 1820. sešli so se na Dunaji odlični slovenski in slovanski jezikoslovci ter se posvetovali o napravi jednotne občeslovanske abecede, a uspeha ni imelo to posvetovanje. Metelko premišljal je sam o tem prevažnem vprašanji in ko je l. 1825. izdal znamenito, o korenitem znanji kažoče delo „Lehrgebäude der slovenischen Sprache im Königreiche Illyrien und in den benachbarten Provinzen“, stopil je v javnost tudi s svojo samostalno izumljeno abecedo, imenovano „metelčica“ katere se je držal v vseh svojih spisih, pisanih sicer v uzorni slovenščini. Metelčica razburila je duhove, bolj nego se je nadejal nje miroljubni izumitelj. Oklenili so se je sicer mnogi pisatelji kakor Janez Zalokar, Blaž Potočnik, Frančišek Jelovšek, U. Jerin, Jožef Burger in drugi, a nasprotnikov je bilo še več, med njimi v prvi vrsti sarkastični Jakob Zupan, Jarnej Kopitar, Matija Čop in dr. Frančišek Prešern, kateri so v sloveči „abecedni pravdi“ pobijali metelčico z znanstvenimi razlogi in pikrimi pušicami ter jo končno res pobili. Obveljala je zopet bohoričica, čeprav so bili vsi v tem složni, da je popolnoma nepraktična.

V Ljubljani živel je tedaj nekaj literarno jako omikanih mož. Matija Čop, rojen 26. januarja 1797 l. v Žerovnici na Gorenjskem, profesor in pozneje knjižničar v Ljubljani, umrl v Savi dné 6. julija 1835. l., spisal je prvo zgodovino slovenske književnosti, katero je obelodanil češki učenjak Šafařík. Ostro je pobijal metelčico ter sploh jako izdatno uplival na sodobne pisatelje, kateri so se zbrali okolu njega in izdali l. 1830. prvi zvezek „Kranjske čebelice“, katere je do l. 1833. izšlo troje zvezkov, četrti pa l. 1848. Urednik temu znamenitemu podjetju je bil Mihael Kastelic (* 1796 z Zatičini, † 22. oktobra 1868 v Ljubljani), sotrudniki pa dr. Jakob Zupan (* dné 4. julija 1785. l. v Prevojah pri Brdu, † dné 6. februarja 1852. l. v Celovci), Blaž Potočnik (* 1799. l. v Naklu na Gorenjskem, † dné 20. julija 1872. l.), Ignacij Holcappel (* l. 1799. v Trziču, † l. 1868. v Ribnici), Jurij Kosmač (* 1799. l. v Danih pri Ložu, † dné 1. oktobra 1872. l. v Ljubljani), Jurij Grabner (* dné 4. aprila 1806. l. v Št. Jerneji na Dolenjskem, umrl v Ljubljani dné 21. julija 1862. l.), Urban Jarnik, Emanuel Jožef Kovačič (* l. 1808. v Čatežu na Dolenjskem, † l. 1867. v Trstu), Janez Cigler (* 1792. l. v Vodmatu pri Ljubljani, † dné 11. aprila 1869. l. v Višnji gori), Jernej Levičnik, Jožef Žemlja (* 1805. l. v

Breznici na Gorenjskem, † l. 1843.) zlagatelj „Jeke od Balkana“ in epične pesmi „Sedem sinov“, in Mihael Tušek, a najodličnejši teh sotrudnikov je bil France Prešern.

V tisti dobi cvetela je v Nemcih romantika in uplivala na slovenske pisatelje, vzgojene v nemških šolah in v nemškem duhu. Tudi Prešernu je nemška romantika določila pravic. Porôjen dné 3. decembra l. 1800. v Vrbi na Gorenjskem, šolal se je Prešern najprej v Ribnici, l. 1811. pa je prišel na gimnazijo v Ljubljani, od koder je šel na Dunaj učiti se prava. Na Dunaji seznanil se je Prešern z mnogimi slovanskimi rodoljubi in pisatelji in se unel za slovansko idejo. Mimo klasikov vseh evropskih narodov baval se je tudi mnogo z mlado slovansko literaturo, sosebnó z narodnim pesništvom in se navzel pravega slovanskega duha, kateri se zrcali v vseh njegovih umotvorih. Zvršivši pravne študije, vrnil se je Prešern l. 1828. v Ljubljano, kjer je vstopil najprej pri finančni prokuraturi potem pa pri odvetniku dru. Chrobatu kot koncipijent. Tedaj občeval je Prešern z najodličnejšimi slovenskimi pisatelji, s Čopom, Smoletom, Korytkom in drugimi in ko se je rodila „Kranjska čebelica“, stopil je v kolo njenih sotrudnikov tudi on. Prekrasne njegove poezije vzbudile so splošno pozornost, tako po pesniški svoji vsebini,

kakor po dovršeni obliki in lepem jeziku. Leta 1847. odprl je Prešern v Kranji odvetniško pisarnico ter izdal izbrane svoje pesniške proizvode naslovljene: „Poezije doktorja Franceta Prešerna“. S to knjigo pa ni imel takšne sreče, kakor bi bilo pričakovati. Izvestni krogi spodtikali so se ob vsebino teh nebeškolepih umotvorov in zavirali razširjanje, vrh tega pa občinstvo večinoma še ni bilo dovolj izobraženo, da bi moglo umeti in ceniti pesnika. To je zagrenilo Prešernu zadnje dni življenja njegovega. Umrl je po hudi bolezni dne 8. februvarija 1849. l. v Kranji, po njegovi smrti pa je neki Dagarin sežgal veliko literarno njegovo zapuščino.

Prešern je bil romantik ven in ven. Pesmi njegove se odlikujejo po krasnih poetičkih mislih in idejah, izbornem jeziku in dovršeni obliki. Živahna fantazija mu je pomagala stvarjati najnežnejše figure in dajati pesniškega izraza njegovim mislim. V svojih pesmih opeval je zlasti ljubezen do idejalnega bitja in do domovine. Opeval pa ni samo tega čustva, srcé njegovo bilo je dovzetno za vse utise življenja in zlasti njega temno stran umel je slikati kakor nihče za njim takó. Zdravi humor in rezki sarkazem vidimo v njegovih satiričnih pesmih, krepko epično žilo pa nam razodeva v baladah in v „Krstu pri Savici“. Prešeren se je kot lirik,

epik in satirek popel do vrhunca umetnosti, našemu slovstvu pa s svojimi pesmimi ustvaril zdrav temelj, na podlagi katerega se je razvijalo in se razvija še sedaj.

Od ljubljanskih prijateljev Preširnovih omeniti je še Andreja Smoleta (* v Ljubljani dné 18. novembra l. 1800., † dné 30. novembra 1840. l.) in zbiralca narodnih pesmij slovenskih Poljaka Emila Koryta (* l. 1813., † v Ljubljani l. 1839.) Sodobnik Prešernov bil je nadalje Stanko Vraz, poglavitni zagovornik ilirstva v Slovencih in jeden najodličnejših lirskih pesnikov hrvatskih. Vraz se je rodil dné 30. junija 1810. l. v Cerovcu blizu Ljutomera, študiral v Gradci modroslovje in se ondu z mnogimi rojaki navdušil za ilirsko idejo ter zastavljal vse svoje sile, da bi zanjo pridobil tudi rojake svoje. A dočim so njegov vzgled posnemali nekateri štajerski Slovenci, ostali so vsi drugi, med njimi tudi Prešern, odločni nasprotniki te ideje. Vraz zbiral je v l. 1837—1840. slovenske narodne pesmi ter izdal izvrstno zbirko „Narodne pësme ilirske“. L. 1838. preselil se je v Zagreb, kjer se je popolnoma pohrvatil in umrl dné 24. maja 1851. l. — Zelena Štajerska rodila je še več takšnih gorečih rodoljubov, kakor je bil Vraz, zlasti gre odlično mesto nepozabnemu vladiki Antonu Martinu Slomšeku, rojenemu v Slomu pri Celji dné

26. novembra l. 1800. Že na celjski gimnaziji zanimal se je Slomšek za svoj materni jezik, še bolj pa v celovškem semenišči. Posvečen l. 1824. duhovnikom, kapelanoval je nekaj časa na Štajerskem, prišel l. 1829. za špirituvala v celovško semenišče, postal l. 1838. nadžupnik vuzeniške fare, l. 1844. kanonik v Št. Andreji, potem opat v Celji in meseca maja l. 1846. vladika lavantinski ter kot takšen umrl l. 1862. Slomšek deloval je vsestranski za svoj narod in si za vzbujenje zlasti ožjih svojih rojakov pridobil nesmrtnih zaslug. Že mlad duhovnik spisal je celo vrsto izbornih povestij, namenjenih prostemu narodu, pisal nabožne in šolske knjige, ustanovil „Drobtinice“ in izdatno pomagal osnovati „družbo sv. Mohorja.“ Uzoren rodoljub, vzgleden duhovnik in izvrsten pisatelj zaslužil je v polni meri brezmejno hvaležnost, s katero se ga spominja slovenski narod. — Jako zaslužen je nadalje Anton Janez Murko, rojen dné 8. junija l. 1809. v Crmljenškem, posvečen v duhovnika l. 1835., umrl kot dekan v Hočjem dné 31. decembra 1871. l. Spisal je znamenito slovnico „Theoretisch - practische slovenische Sprachlehre für Deutsche“ (l. 1832.), izdal dober nemško-slovenski ter slovensko-nemški slovar in Volkmerjeve „basni ino fabule“.

Razen teh mož pisali so še mnogi drugi, tako da je literarno gibanje bilo navzlic vsem

oviram še dosti živahno. Narod je rad čital, sosebnou poučne in zabavne spise Slomšekove, Ciglerjevega „Svetina“ in druge in vsestransko se je pripoznavala potreba, dobiti temu delovanju sredotočja, to je, slovenski časnik. Ta želja pa se je kmalu izpolnila, realizoval jo je oče naroda slovenskega dr. Janez Bleiweis.

Od „Novic“ do naših dnij.

Abecedna vojska dokazala je do dobrega, da je bohoričica jako nedostatna, drugega pozitivnega uspeha pa ni imela, kajti privrženci Metelkove in Danjkove abecede nikakor niso odnehali. Ta razpor v abecedi bil je toliko bolj resen, ker se je takrat začela uvajati od Ljudovita Gaja izumljena ali bolje rečeno po češkem uzoru sestavljena abeceda, takozvana gajica. Tega pravopisa poprijeli so se mnogi napredni pisatelji, a mnogi so se mu tudi upirali in splošno je obveljal šele tedaj, ko so se ga oklenile „Novice“.

Leto 1843. je veleznamenito v slovenski književnosti, kajti to leto položil je dr. Janez Bleiweis temelj urejenemu literarnemu napredovanju, začeniš izdavati slovenski časnik. Bleiweis se je rodil dné 19 novembra 1808. l. v Kranji. Dovršivši domačo šolo, prišel je na

ljubljsko gimnazijo in l 1826 šel na Dunaj učiti se zdravoslovja. L. 1832. bil je promoviran doktorjem vsega zdravilstva, in ker si je v strokovnih krogih po raznih nemških spisih pridobil čislano ime, imenovan je bil 1843. l. profesorjem na tedanji medicinski in kirurški šoli ljubljanski ter je zajedno prevzel tajništvo kmetijske družbe kranjske in uredništvo „Novic“, katere je po njegovi inicijativi začela izdajati ta družba. Vrh tega spisal je celo vrsto poučnih knjig, zvečine zdravilske vsebine in mnogo razprav, a glavno delovanje koncentrovano mu je bilo v „Novicah“. Umel je svojemu listu pridobiti mnogo sotrudnikov in vzgojil je celo kardelo pisateljev in pesnikov, podpirajoč in navdušujoč vse mlade talente. Iz skromnega lističa, namenjenega kmetskemu ljudstvu v pouk in zabavo, naredil je Bleiweis sredotočje vsemu literarnemu gibanju v Slovencih. Kot politični voditelj splošno pripoznan, pridobil si je za probudo in napredek naroda neizmernih zaslug, tako da mu je hvaležni narod navzdel častno ime očeta. Umrl je odlikovan in spoštovan dné 19. novembra 1881. l. v Ljubljani.

Okolu „Novic“ zbralo se je lepo število pisateljev. Luka Jeran (* v Javorjah l. 1818.) bil je jeden prvih sotrudnikov in si pozneje kot cerkven pisatelj in urednik „Zgodnje Danice“ pridobil častno ime; Matija Vrtovec

(* 1784. l., umrl v Št. Vidu pri Vipavi dné 2. septembra 1851. l.) pisal je mnogo naravoslovnih in zgodovinskih razprav; Peter Hicinger, Davorin Trstenjak, Matija Majar, Oroslav Caf, Matija Valjavec, Franc Malavašič, dr. Jožef Muršec, Matija Cigale, Franc Levstik in mnogi drugi bili so zbrani v kolu „Novic“, a prvi, ki je raznesel slavo mladega lista po vsi Sloveniji, je bil Koseski.

V Moravških Kosezah dné 12. septembra 1798. l. porojen, zanimal se je Jovan Vesel-Koseski že v mladih letih za književnost in zložil več nemških pesmij, katere so bile natisnjene v raznih listih in vzprejete pohvalno. Svobodno gibanje l. 1848. obudilo je tudi v njem narodno zavest in nemški pesnik prelevil se je v Slovenca, toda le po obliki, ne po duhu. Koseski zložil je primeroma malo izvirnih pesmij, toliko več pa je prevajal ter slul o svoji dobi kot največji slovenski pesnik. V izvirnih poezijah posnemal je Schillerjev patos, ne da bi se mogel popeti do svojega vzora vzvišenega idealizma, vrh tega pa je slovenski jezik uprav brezvestno mrcvaril in tako v raskavo obliko ulil to, kar je bilo dobrega in zdravega. To je tudi povod, da so njegova dela povsem pozabljena. Koseski umrl je v Trstu 26. marcija 1884.

Mej odličnejšimi sotrudniki „Novic“ iz prve dobe gre častno mesto tudi dné 7. februvarija l. 1899. rojenemu Matiji Majarju. Bil je navdušen Slovan in se zlasti trudil zjediniti slovanske narode vsaj jezikovno. Iz začetka goreč Ilirec, unemal se je pozneje za občeslovanski jezik in zagovarjal svoje ideje v časopisu „Slavjanu“. Vrh tega izdal je še mnogo drugih spisov, kateri imajo vsi isti smoter, tako „Pravila, kako izobraževati ilirsko narečje“, „Ciril in Metod“, „Uzajamna slovnica slavjanska“ itd. Umrl je v Pragi dné 30. junija 1892. leta. Peter Hicinger bil je jako delaven pisatelj. Zložil je mnogo pesmij in povestij ter spisal obilo zgodovinskih razprav in učnih knjig. — Frančišek Malavašič (* 1818 l., umrl 1863. l. v Ljubljani) jeden prvih sotrudnikov „Novic“, poznejšnji urednik „Pravega Slovenca“, izdal je v lepem jeziku pisane preproste povesti in objavil razne razprave. Jeden najodličnejših sodelavcev „Novic“ je bil Davorin Trstenjak, rojen dne 8. novembra 1817. l. v Kraljevcih pri sv. Juriji na Ščavnici, umrl kot župnik v Starem trgu dne 2. februvarija 1889 l. Že v mladosti navduševal se je za ilirstvo in mnogo pisal v Gajevo „Danico“, a vrnivši se na Slovensko, posvetil se je izključno domači literaturi. Spisal je mnogo povestij, sosebno humorističnih, potopisov in listkov ter legijon zgo-

dovinskih in jezikoslovnih razprav, hoteč dokazati, da so Slovenci že pred Kristom prebivali na sedanjih tleh. Trstenjak pisal je skoro za vse liste, bil ustanovitelj „Zori“ in „Kresu“, in je sploh jako zaslužen za slovensko književnost. V zgodovinskih razpravah bil je bolj skropulozen, kakor v jezikoslovnih in mitologičnih, a vzlic temu si je za poznavanje slovanske minolosti stekel velikanskih zaslug. Rojak in prijatelj njegov, dr. Frančišek Miklošič, nadkrilil ga je pa daleč in čepav ni pisal v slovenskem jeziku, vender je storil za znanstveno poznavanje jezika slovenskega toliko, kakor nihče drugi.

Leto 1848. je važno tudi v zgodovini slovenske literature. Mlada svoboda podkrepila je tudi narodno gibanje Slovencev in kar čez noč se je rodilo obilo pisateljev, tako da „Novice“ niso več zadoščale. Poznejšnji vladika dr. Janez Pogačar ustanovil je „Zgodnjo Danico“, Ivan Navratil „Vedeža“, Franc Malavašič „Pravega Slovenca“, Matija Cigale „Slovenijo“; J. Konšek v Celji izdaval je „Slovenske novine“, v Trstu pa je jel izhajati „Jadranski Slavjan“. Večina teh listov je sicer kmalu ponehala hoditi na svetlo, a vsi so si pridobili trajno za slugo s tem, da so upeljali v literaturo novih močij in zagotovili pisateljem prosteje gibanje. Znamenitejši možje te dôle so bili: Matija Ci-

gale (* 2. septembra 1819 v Dolenjih Lomih pri Črnem vrhu, † na Dunaji 20. mal. travna 1889. l.) Uredil je Wolfov nemško-slovenski slovar, spisal slovensko znanstveno terminologijo in se zlasti odlikoval kot slovničar; Ant. Navratil, dober jezikoslovec; Valentin Orožen (* 31. januarija 1808 na Sevnem pod Rifnikom, umrl v Okonini dné 3. maja 1875. l.), zelo popularen pesnik; Jurij Varl, (* 23. aprila 1812. l. v Kropi, † v Velesovu 5. marcija 1874. l.) jako plodovit pisatelj; Andrej Praprotnik, pesnik in seosebno odličen pedagoški pisatelj, ustanovnik „Učiteljskemu Tovarišu“; Anton Žakelj, (* 14. oktobra 1816. l. v Ledinah nad Idrijo, † v Leskovcu 26. aprila 1868) znan pod imenom Rodoljub Ledinski, zelo čislan pesnik; Andrej Einspieler (* 13. septembra 1813. l. v Svečah, † v Celovci dné 16. januarija 1888. l.); Luka Svetec; Božidar Raič, zgodovinar in jezikoslovec; Frančišek Cegnar, priljubljen pesnik in pisatelj, izboren prelagatelj nemških klasikov, velezaslužen urednik in sodelavec pri slovenskih listih; Matija Valjavec, (* v Beli 1831. l., sedaj profesor in akademik v Zagrebu), dober pesnik, poseben ljubitelj narodnih motivov, zaslužen jezikoslovec in vzgleden zbiralec narodnega blaga; Ivan Trdina, izvrsten pripovedovalec, kakeršnih je v nas le malo; Anton Janežič, slovničar in urednik; ter

pesnik dr. Lovro Toman, pesnica Josipina Turnogradska in drugi.

Tudi ilirska ideja živela je ta čas še krepko in imela na Štajerskem mnogo privržencev. Razen Davorina Trstenjaka delovali so za ilirstvo in pisali ilirski tudi še nekateri drugi, mej njimi Ivan Macun, literarni zgodovinar, in dr. Radoslav Razlag, rodoljubni pesnik.

Pri toliki množini literarnega stvarjanja je naravno, da so mladi pisatelji želeli dobiti novega glasila. „Novice“ iz umevnih razlogov niso vsega objavljale, kar jim je došlo. Držale so se krčevito izvestnih konservativnih načel in se izpodtikale ob mnogih rečeh, katere je novi narastaj izražal v svojih delih. „Novice“ zmatrale so književnost samo za izobraževalno in poučno sredstvo in le silno previdno in jako počasi pripoznavale, da je to umetnost, katera ima mimo vulgarnega še višjih namenov. Ta rezerviranost okolu „Novic“ zbrane in skoro vse duševne življenje vladajoče stranke napotila je mlajše pisatelje, da so jeli misliti na drug, samo književnim namenom služeč list. L. 1850. ustanovil je Anton Janežič, (* 19. decembra 1828. l. v Lešah na Koroškem, † 18. septembra 1869. kot profesor v Celovci) „Slovensko bčelo“, katera se pa ni mogla vzdržati. Kar so stvarjali pisatelji tiste dobe in kar ni prišlo v „Novice“, obelodanilo se je v posebnih

knjigah. Razen mnogih drugih pisateljev, kateri so v tej dōbi delovati začeli, imenovati je v prvi vrsti Franca Levstika, ki je izdal 1854. svoje „Pesni“ in spisal mnogo za vse tedanje liste, potem Miroslava Vilharja, (* l. 1818. na Kalcu, † 6. avgusta 1871.) ljubeznivega lirika in dramatika, ki je bil v svojem času zelo priljubljen in je veliko žrtvoval za slovensko književnost. Janežiča ni oplašil slabi uspeh prvega njegovega lista, ampak čakal je ugodnega trenutka, da znova poskusi svojo srečo, mej tem pa marljivo zbiral gradivo za dobro slovensko slovnico in slovar. Janežičeve slovnice se rabijo, nekoliko premenjene, še dandanes v šolah in tako tudi njegov slovar, najbolje pričevalo za kakovost teh knjig. L. 1854. izdal je prvi zvezek literarnega časopisja „Glasnik“ a od l. 1858. do 1869. j izdal z velikimi žrtvami za slovensko književnost prevažni „Glasnik za literaturo in umetnost.“ Okoli tega listi zbrali so se vsi mladi pisatelji, v njem priobčeni so prvenci skoro vseh tistih mož, ki so povzdignili našo literaturo na sedanjo stopnjo ter pripomogli, da je postala to, kar mora biti, pristno zrcalo duševnega življenja narodovega.

Glavni sotrudniki Janežičevega „Glasnika“, možje, katerih delovanje sega deloma do naših dnij, so bili ti-le: Frančišek Levstik, rojen 28. aprila 1831. l. v Retjah pri Velikih Laščah,

umrl v Ljubljani 16. novembra 1887. l. kot skriptor licejalne knjižnice. Levstik je jeden najgenijalnejših slovenskih pisateljev. Velik kot lirski in satirični pesnik, izboren pripovedovalec, korenit jezikoslovec in sloveč kritik uplival je odločno na razvoj slovenske literature, zagovarjajoč misel, da bodi književnost izraz narodovega mišljenja in delovanja in boreč se vedno za čist in narodni jezik. — Matija Valjavec pisal je mnogo jezikoslovnih razprav in objavil prave zaklade narodnega blaga. — Gregor Krek (* 8. marcija l. 1840. v Poljanah sedaj vseučiliščni profesor v Gradci) zložil je mnogo pesmij in spisal več jezikoslovnih rečij. — Ladislav Hrovat je bil skrben jezikoslovec in prelagatelj klasičnih pisateljev. — Simon Jenko, rojen dne 27. oktobra 1835. l. na Podrečem pri Mavčicah, umrl v Kranji dné 18. oktobra 1869. l., objavljal je svoje prvence v „Glasniku“ in v „Novicah“ ter izdal l. 1866. zbrane „Pesmi“. Spisal je tudi nekoliko povestij. Jenko si je kot pesnik pridobil mnogo slave. Vse gorjé, ki tare človeštvo, čutil je on in je izražal v dovršenih, le časih nekoliko presentimentalnih pesmih. Posnemal je zlasti Heineja. Kot humorist je vseskozi izviren in naroden. — Frančišek Erjavec (* 9. septembra 1834, † 12. januvarija 1887.) je bil jako odličen pisatelj. Ljubezniv novelist, sloveč naravo-

slovec, je zlasti nedosežen v popularnih spisih kakor „Domače in tuje živali“ ter „Naše škodljive živali“. Odlikoval se je po krasnem jeziku in uzornem zlogu. — Dr. Valentin Zarnik, dober humorist. — Ivan Mencinger jako čislán novelist. V povestih pa je vse tekmece daleč presegal stvaritelj slovenskemu romanu, Josip Jurčič (* dné 4. marcija 1844. l. na Muljavi, † v Ljubljani dné 3. maja 1881. l.) Jurčič je prvi ven in ven narodni romanopisec. V krasnih svojih spisih, od katerih naj imenujemo le romane „Deseti brat“, „Doktor Zober“, „Med dvema stoloma“, „Lepa Vida“, „Cvet in sad“ in „Rokovnjače“, potem povesti, kačor „Sosedov sin“, „Domen“, „Hči mestnega sodnika“ ter tragedijo „Tugomer“ in žaloigro „Veroniko Deseniško“ kaže se nam izbornega pisatelja, velikega realista, ki slika narodno življenje z vsemi krepostmi in slabostmi. Tako priljubljen kakor Jurčič, ni širši publiki noben drugi slovenski pisatelj. — Tudi Josip Stritar pripada še sotrudnikom „Glasnika“, čeprav je zanj pisal le malo, a ob času, ko je izhajal „Glasnik“, izdal je vkupno z Jurčičem „Mladiko“, v kateri je priobčil prve svoje pesmi in lepo povest.

Razen pisateljev, zbranih okolu „Glasnika“, bilo je še obilo drugih, ki pa niso odobravalí naprednega pravca mlajših močij, ampak ho-

teli ukovati književnost v neznosne spone nazadnjaštva. Ti pisatelji niso ničesar trajnega ustvarili, niti ne pesnik Anton Umek (* 12. junija 1838. l. na Okiču, † 15. julija 1871. l. v Trušnjah).

L. 1863. ustanovili so slovenski rodoljubi važno literarno društvo „Matica Slovensko“, katera deluje tudi še sedaj jako uspešno. S tem pomogli so zlasti znanstvenim spisom v javnost, kajti društvo zalaga ukovite in leposlovne spise, kateri bi sicer morda nikdar ne ugledali belega dné. „Matica“ vzgojila nam je celo generacijo učenjakov, sosebnó zgodovinarjev in jezikoslovcev in reči smemo, da tudi slovenska znanstvena literatura kaj lepo uspeva. Kot učenjaki zasloveli so razven že imenovanega Davorina Trstenjaka in Franca Erjavca še Božidar Raič, Makso Pleteršnik, Fr. Wiesthaler, Jos. Marn, I. Majciger, J. Steklasa, I. Jesenko, dr. Karl Glaser, Josip Stare, Simon Rutar, I. Šuman, dr. J. Lampe, dr. Karl Strekelj, J. Žnidaršič, dr. M. Murko in še mnogi drugi, katerih ne bomo navajali.

Vrniti se nam je k leposlovju. Ko je Janežič ustavil „Glasnik“, bili smo dve leti brez literarnega lista, čeprav je bila potreba takšnega časnika brezdvomna. Najbolj čutil je to potrebo Josip Stritar, okoli katerega so se

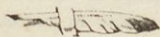
zbirali vsi mladi talenti, in zato je ustanovil l. 1870. mesečnik „Zvon“. Vsled silnega nasprotstva bil je Stritar sicer primoran ustaviti svoj list koncem tistega leta, a oživil ga je zopet l. 1876. in ga z velikimi žrtvami izdajal do l. 1881. ko se je list prekrstil v „Ljubljanski Zvon“ in preselil v Ljubljano, kjer izhaja še sedaj. Kmalu po prvem „Zvonu“ ustanovili so Davorin Trstenjak in I. Pajk v Mariboru „Zoro“, katera se pa ni mogla vzdržati, in tako tudi ne l. 1881. v Celovci ustanovljeni „Kres“ in v Ljubljani izhajajoči „Slovan“. Vsi pa so si pridobili kolikor toliko zaslug za slovensko literaturo, toliko pa ni uplival nobeden kakor Stritarjev „Zvon“. Sedaj imamo dva leposlovna lista „Ljubljanski Zvon“ in „Dom in Svet“.

Josip Stritar je za slovensko književnost veleznamenit, ne samo kot stvarjajoč umetnik ampak tudi kot kritik. Rodil se je l. 1836. v Velikih Laščah na Kranjskem, sedaj slušbuje kot profesor na Dunaji. Svetovno omikan mož, spoznal je kmalu, česa nedostaje slovenski literaturi, da bi se popela do višje stopinje, namreč kritike, resne in stvarne kritike. Lotil se je tega nehvaležnega posla z velikim uspehom in ker je vrh tega pokazal slovenskim pisateljem in pesnikom s svojimi deli, kako je treba peti in pisati, pridobil si je v kratkem mnogo

ugleda, a tudi mnogo tesnosrčnih neprijateljev, katere je s perečim sarkazmom podrl v nič. Stritar je jednako znamenit kot lirik, novelist in kritik. Schopenhauerjeva filozofija uplivala je na njega individualnost ter mu poostrila vid, da zapazi vse brezmejno gorjé, ki tare človeštvo, da pa vidi tudi plemenito zrno, skrito v vsaki stvari. Svet mu je dolina solzâ, kriv pa je temu človek, ker tiči v vsakdanjosti in se ne vé povzdigniti do višjih, blažečih idej. Ta razlika mej odurno realnostjo in zornim pesniškim idejalom mu teži srcé in to je predmet njegovim lirskim pesmim. Prav tako otožne so tudi njegove balade, od katerih je omeniti zlasti prekrasni cisklus „Raja“, in njegov prvi večji roman, nekoliko fantastični „Zorin“; neusmiljen sarkast pa je v polemičnih pesmih, neusmiljen, čeprav mu srcé krvavi. — Znameniti a tudi bolj realni so njegovi poznejšnji romani, kakor „Gospod Mirodolski“, „Rosana“, sosebnost „Sodnikovi“ in mnogobrojne novele ter dramatični prizori. — Kot kritik slovel je Stritar zaradi svoje nepristranske, temeljite sodbe. Koliko zlatih nauk je podal mladim pisateljem, učil je, kako izbirati gradivo, kako je tehniško obdelovati, kakšna bodi oblika, kakšen jezik, skratka, ni je rečí, o kateri bi ne bil izrekel svojega mnenja, in da je bilo to pravo, vidno je iz tega, da so je vzprejeli vsi boljši pisatelji.

Skoro vsi sedanji pesniki in pisatelji učili so se od Stritarja. Preveč bi bilo navesti vse imenoma, omenjeni naj bodo samo odličnejši. Kot novelisti in romanopisci slujejo sosebnost J. Ogrinec, dr. Ivan Tavčar, izredno duhovit pisatelj, Janko Krsnik, priljubljen kot točen slikar malomestnega življenja, dr. Fran Detela, izvrsten pripovedovalec, Anton Koder, Pavlina Pajkova, dr. Josip Vošnjak, Josip Stare in drugi, pesniško ime pa so si pridobili Frančišek in Jožef Cimperman, Lujiza Pesjakova, Anton Funtek, Fr. Gestrin in drugi, a vse sta nadkrilila genijalna pesnika-duhovnika, blagi in nežni Simon Gregorčič in duhoviti in krepki Anton Aškerc, ljubljenca vsega naroda.

Če pregledamo duševno življenje naroda slovenskega od davne preteklosti pa do naših dnij, moramo priznati, da smo zaostali za drugimi večjimi in v napredovanju neoviranimi narodi, a to, kar smo storili v tekočem stoletju zlasti v njega drugi polovici, je dokaz, da je narod sposoben za kulturno življenje in delovanje. Takšen narod pa ni izgubljen; naj pride kakeršen koli vihar, njemu je bodočnost zagotovljena.

Anton Zagorjan

v „Slovenske Matice“ hiši št. 7
na Kongresnem trgu v Ljubljani

otvoril je

národno knjigarno
in trgovino s
papirjem

in z vsemi pisalnimi in risalnimi potreb-
ščinami. V zalogi ima :

raznovrstne knjige za šole, pisarniški
in pisemski papir v legah in kasetah,
národni papir, šolske zvezke, papir za
risanje itd., peresa, držala, svinčnike,
brisalke (gumice), ploščice, črtalnike,
gobice, tintnike, pivnike, beležne knji-
žice, raznobojne tinte (črne, rudeče,
višnjeve, zelene, rumene itd.), šolske
torbice, jermenčke, ovojno platno za
knjige, peresnice, ravnila, trikotnike,
palette, risalne deske, žebličke, šestila,
tuše, krede, barve, brisače itd.

Blago je izborno in cenò, vsa naročila
izvršujejo se vestno in točno.

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani

vzprejema v tisek vsakojake tiskovine

↔ po najnižji ceni. ↔

Iz zaloge priporoča sledeče knjige in zvezke:

Jurčičeve zbrane spise.

1. zvezek: Deseti brat. Roman.
2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. — II. Spomini na deda. Pravlјice in povesti iz slovenskega naroda. — III. Jesenska noč mej slovenskimi polharji Črtice iz življenja našega naroda. — IV. Spomini starega Slovenca ali črtice iz mojega življenja.
3. zvezek: I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov lutrovske reformacije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrban Smukova ženitev. Humoristična povest iz narodnega življenja. — V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — VI. Kozlóvska sodba v Višnji gori. Lepa povest iz stare zgodovine.
4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojinje. Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klošterski žolnir. Izvirna povest iz 18 stoletja. — IV. Dva brata. Resnična povest.
5. zvezek: I. Hei mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški válpet. Povest. — III. Sin kmetskega cesarja.

Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest.

6. zvezek: I. Sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telečja pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. Bojim se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovci. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Črta iz življenja političnega agitatorja.

7. zvezek: I. Lepa Vida. Roman. — II. Ivan Erazem Tatenbah. Izviren historičen roman iz sedemnajstega veka slovenske zgodovine.

8. zvezek: I. Cvet in sad. Izviren roman. — II. Bela ruta in bel denar. Povest.

9. zvezek: Doktor Zober. Izviren roman. — II. Mej dvema stoloma. Izviren roman.

10. zvezek: I. Rokovnjači. Zgodovinski roman. — II. Moj prijatelj Jamralec. — III. Šest parov klobas. — IV. Po tobaku smrdiš. — V. Ženitev iz nevošljivosti.

Zvezek po 60 kr., eleg. vezan po 1 gld. Pri vnanjih naročilih velja poštnina za posamični nevezani zvezek 5 kr., za vezani 10 kr. Dijaki dobé Jurčičeve „Zbrane spise“ po 50 kr. izvod, ako si naroče skupno najmanj 10 izvodov.

Dr. Valentina Zarnika zbrani spisi.

I. zvezek: Životopis dr. V. Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanja usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Broširan 50 kr., elegantno vezan 1 gld.

Razne knjige.

1. **Blôdne duše.** Roman. Češki spisal Václav Beneš-Třebizsky. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 523 strani 70 kr.

2. **Otci in sinovi.** Roman. Ruski spisal J. S. Turgenjev. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 357 strani 50 kr.

3. **Undina.** Spisal André Theuriet, poslovenil Vinko. Mala 8°, 143 strani 20 kr.

4. **Vilênski Brodnik.** Spisal Emile Souvestre, prevel Muhoder. Mala 8°, 82 strani 15 kr.

5. **Dnevnik.** Spisal Ludovik Halévy, poslovenil Vinko. Mala 8°, 95 strani 15 kr.

6. **Ukrajinske dume.** Češki spisal E. Jelinek. Poslovenil Podvidovski. Mala 8°, 84 str. 15 kr.

7. **Časnikarstvo in naši časniki.** Spisal * * * Stat nominis umbra. Mala 8°, 19 pôl 40 kr.

8. **Dubrovski.** Povest. Spisal A. S. Puškin, poslovenil J. P. Mala 8°, 122 strani 25 kr.

9. **Nov.** Roman. Spisal J. Turgenjev, poslovenil M. Malovrh. Mala 8°, 32 pôl 70 kr.

10. **Razne pripovedke.** *Najgrozovitejša muka peklena.* Spisal Catulle Mendès; prevel Vinko. — *Ulomci.* Spisal Sevnican. — *Silvestrov otročiček.* Kalifornska povest. Spisal Bret Harte, poslovenil Vinko in *Uničeno življenje.* Češki spisal Stroupežnický, preložil Vinko. Cena 40 kr.

11. **Pariz v Ameriki.** Roman. Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat nominis umbra. Mala 8°, 535 strani 50 kr.

12. **Ivan Zbogar.** Zgodovinski roman. Spisal Charles Nodier, poslovenil J. Kržišnik. Mala 8°, 198 strani 25 kr.

13. **Junak našega časa.** Roman. Spisal M. Lermontov, posl. J. P. Mala 8°, 204 str. 40 kr.

14. **Selski župnik.** Roman. Spisal L. Halévy, poslovenil Vinko Mala 8°, 203 str. 25 kr.

15. **Knez Srebrjani.** Roman. Spisal grof A. K. Tolstoj, posl. J. P. Mala 8°, 600 str. 70 kr.

16. **Za dragocenim korenem.** Povest iz življenja kitajskih pogoždnikov. Spisal A. J. Maksimov. Poslovenil J. P. Mala 8°, 141 str. 20 kr.

17. **Dve povesti.** *Med knjigami in ljudmi.* Češki spisal S. Čeh, preložil I. Skalar. — *Doktor Holman.* Božična povest. Ruski spisal M. Boján, preložil I. J. Štefanov 25 kr.

V isti zalogi sta izšla in se dobivata po *znižani ceni* še sledeča zvezka:

I. zvezek, ki obsega: *Stenografija*, spisal dr. Ribič, — *Životopisje*, spisal Rajč Bož. — *Prešern, Prešerin in Preširen*, spisal Fr. Levstik. — *Telečja pečenka*, novela, spisal J. Jurčič. — *M. Machiavelli*, spisal dr. Ribič. — *Pisma iz Rusije*, spisal dr. Celestin. — *Trštvo z grozdom na Ruskem*, spisal dr. J. Vošnjak. — *Čegava bode*, novelica, spisal J. Ogrinec. — 15 kr.

V. zvezek, ki obsega: *Meta Holdenis*; roman, francoski spisal Vik. Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik. — 25 kr.

LJUBLJANSKI ZVON.

Leposloven in znanstven list.

Letnik XII.

Izhaja vsak mesec v elegantni obliki na štirih polah ter stane naročilo za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr. za četrto leta 1 gld. 15 kr.

Po deželah zunaj Avstrije stane Ljubljanski Zvon 5 gld. 60 kr.

Posamezni zvezki se oddajajo po 40 kr

Za dijake za celo leto gld. 4.—.

V zalogi so in se dobivajo še naslednji zvezki Ljubljanskega Zvona prejšnjih letnikov:

Letnik	II. nevezan		3 gld. — kr.
»	III. nevezan		3 » — »
»	V. nevezan		3 » — »
»	VI. nevezan		3 » — »
»	VII. nevezan		4 » — »
»	VIII. nevezan		4 » — »
»	IX. nevezan		4 » — »
»	X. nevezan		4 » 60 »
»	XI. nevezan		4 » 60 »

Letnik I. in IV. so nam že pošli.

Platnice za posamezni zvezek
stanejo 75 kr.

Beležnica.

